

Strategija za starosti prijazne usmeritve
in aktivnosti v Mestni občini Velenje do
leta 2020

MESTNA OBČINA
VELENJE

December 2013

Strategija za starosti prijazne usmeritve in aktivnosti v Mestni občini Velenje do leta 2020

Avtor:

Urad za družbene dejavnosti Mestne občine Velenje, področje socialnega in zdravstvenega varstva
Nevenka Lempl

Izdajateljica: Mestna občina Velenje, Urad za družbene dejavnosti

VSEBINSKO KAZALO

UVOD	4
OPIS OBMOČJA.....	5
ANALIZA NA OBMOČJU	7
VREDNOTE STAROSTI PRIJAZNEGA MESTA VELENJE.....	8
CILJI DO LETA 2020	10
1. STAVBNE IN ZUNAJSTAVBNE POVRŠINE	10
2. PREVOZ	11
3. BIVALIŠČA	11
4. DRUŽABNO ŽIVLJENJE	12
5. SPOŠTOVANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO	12
6. DRUŽABNO ANGAŽIRANJE IN ZAPOSLOITEV	13
7. KOMUNICIRANJE IN OBVEŠČANJE.....	13
8. STORITVE SKUPNOSTI IN ZDRAVSVENIH SLUŽB	14
ORGANIZACIJE, KI SKRBIJO ZA STAREJŠE.....	16
1. MESTNA OBČINA VELENJE	16
1.1. Socialno varstvena storitev pomoč družini na domu	16
1.2. Socialno varstvena storitev institucionalno varstvo	18
1.3. Projekt »Velenje, starosti prijazno mesto«	21
1.4. Projekt »Občina po meri invalidov«	21
1.5. Projekt »Socialna vključenost starejših v Mestni občini Velenje«	21
1.6. Socialno varstvena storitev varovanje na daljavo – SOS gumb.....	23
2. CENTER ZA SOCIALNO DELO VELENJE.....	23
2.1. Prva socialna pomoč	23
2.2. Osebna pomoč	23
2.3. Pomoč družini za dom	23
2.4. Denarna socialna pomoč.....	23
2.5. Izredna socialna pomoč.....	24
3. ZDRAVSTVENI DOM VELENJE	24
4. ZAVOD ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE SLOVENIJE	25
4.1. Pravice in postopek uveljavljanja pravic na podlagi invalidnosti	25
4.2. Pravica do dodatka za pomoč in postrežbo	26
4.3. Pravica do invalidnine za telesno okvaro	27
5. INŠTITUT INTEGRA VELENJE	27
6. ŠALEŠKA POKRAJINSKA ZVEZA DRUŠTEV UPOKOJENCEV VELENJE	28
7. UNIVERZA ZA III. ŽIVLJENJSKO OBDOBJE VELENJE	29
8. TECUM s teboj, zavod za kakovostno življenje starejših ljudi.....	29
Viri	30

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prebivalstvo Slovenije po projekcijah prebivalstva EUROPOP2010, 2010-2060	6
Tabela 2: Prebivalstvo Mestne občine Velenje po starosti in spolu - 1. 7. 2012.....	6
Tabela 3: Subvencija MOV k ceni storitve, ki jo je dolžan plačati upravičenec ali zavezanec na podlagi lestvice, ki upravičence razvršča v plačilne razrede.....	17
Tabela 4: Pregled izvajanja pomoči na domu MOV v obdobju od leta 2007 do 2012	17
Tabela 5: Pregled izvajanja pomoči na domu MOV v obdobju od leta 2007 do 2012	17
Tabela 6: Storitve pomoč družini na domu – število opravljenih ur in število uporabnic/uporabnikov v obdobju od leta 2007 do 2012	18
Tabela 7: Storitve pomoč družini na domu – sredstva MOV v EUR v obdobju od leta 2007 do 2012..	18
Tabela 8: Sredstva MOV (v EUR) za (do)plačilo oskrbe v domovih za starejše ter število občank in občanov MOV, ki jim je MOV (do)plačeval oskrbo v domovih za starejše v obdobju od 2007 do 2012	20
Tabela 9: Sredstva MOV (v EUR) za (do)plačilo oskrbe v posebnih socialnovarstvenih zavodih ter število občank in občanov MOV, ki jim je MOV (do)plačevala oskrbo v posebnih socialnovarstvenih zavodih v obdobju od 2007 do 2012	20
Tabela 10: Sredstva MOV (v EUR) za (do)plačilo oskrbe v Varstveno delovnih centrih ter število občank in občanov MOV, ki jim je MOV (do)plačevala oskrbo v varstveno delovnih centrih v obdobju od 2007 do 2012.....	21
Tabela 11: Statistični podatki Andragoškega društva Univerza za III. življenjsko obdobje	29

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Prebivalstvo Mestne občine Velenje po starostnih skupinah in spolu	6
Grafikon 2: Sprejeti uporabniki v letu 2012 v DVO Velenje.....	19
Grafikon 3: Gibanje sprejemov v dom v času od 2009 do 2012	19

UVOD

Staranje prebivalstva je proces, ki se mu v razvitih državah, tudi v Sloveniji ni mogoče izogniti. Z upadanjem števila rojstev, z daljšanjem življenjske dobe in z upočasnjevanjem umrljivosti se spreminja starostna sestava prebivalstva. Tako se zmanjšuje delež delovno sposobnega prebivalstva in povečuje delež starejših. Ker staranje prebivalstva danes v številnih državah že ogroža vzdržnost njihovih javnih financ, namenjajo problemu veliko pozornost in iščejo mogoče rešitve. Kljub številnim neznankam o prihodnostih, je jasno, da družbe v takšnem sestavu kot je bila še pred nedavnimi leti, ne bo več. S tem, ko se povečuje delež starejših, se spreminja odnos do staranja. Poskrbeti je treba, da bodo imeli ljudje v vseh obdobjih sredstva, da bodo lahko preživeli.

Mestna občina Velenje namenja starejšim občankam in občanom posebno pozornost, saj se ljudje zavedajo, da se je treba na to obdobje pripraviti. Starejši ljudje potrebujejo pomoč, zato v Velenju zanje ustvarjamo programe za varnejšo starost in omogočamo aktivnosti, ki bodo naredile to obdobje varno in srečno. V Velenju se trudimo, da imajo starostniki kar najboljše možnosti za zdravje, zato spodbujamo aktivno staranje. To je bil tudi razlog, da smo leta 2010 pristopili k projektu »Velenje, starosti prijazno mesto«, ki promovira aktivno staranje. Želimo se pripraviti na trend hitrega staranja prebivalstva in širjenja urbanizacije. Naš izziv je preprečevanje in odpravljanje vzrokov, ki ovirajo ta razvoj.

V strategiji so opisani načini načrtovanja okoljsko in družbeno trajnostne skupnosti, ki je naša prioriteta in glavna skrb. V njej dajemo velik poudarek starostnikom, saj se zavedamo njihovega pomena. Zato poleg njihove varnosti in zdravja, skrbimo še za to, da sodelujejo pri kreiranju socialnega in kulturnega življenja naše skupnosti. Poskrbeli smo in še skrbimo za to, da ima Velenje značilnosti starosti prijaznih mest. Tako bo tudi v bodoče, ko se bomo še naprej trudili odpravljati vse ovire, ki bi motile starostnike pri vsakdanjih opravilih.

Značilnosti starosti prijaznih mest so urejene stavbne in zunaj stavbne površine, ki so čiste in prijetne, lepo vzdrževane, pločniki so brez ovir in samo za pešce. Zasnovani so tako, da na njih ne drsi, da so dovolj široki za invalidske vozičke in da imajo robniki klančine do ravni cestišča. Prehodov za pešce je dovolj in so varni za ljudi z različnimi stopnjami in vrstami zmanjšane telesne sposobnosti, niso spolzki, so opremljeni z vidnimi in zvočnimi signali in dajejo na voljo dosti časa za prečkanje. Kolesarske steze morajo biti ločene od pločnikov in drugih hodišč, zunaj stavbni varnosti se pomaga z dobro ulično razsvetljavo, policijskimi patruljami in izobraževanjem lokalne skupnosti. Poslopja so dobro označena z napisi in imajo dovolj sedežev ter toalet, dostopna dvigala, klančine, ograje in nespolzka tla. Cene javnega prevoza so stalne, prikazane na vidnem mestu in žepu dosegljive.

Javni prevoz je zanesljiv in časovno gost, tudi ponoči in ob koncu tedna ter med prazniki. Vozila javnega prevoza so čista in lepo vzdrževana, invalidom je na voljo specializiran prevoz, postajališča in postaje so na primernih krajih, dostopne, varne, čiste, osvetljene in dobro označene. Taksisti so vljudni in ustrezljivi, poleg tega si jih je lahko privoščiti. Prometni znaki in križišča so opazni. Parkirišč je dovolj.

Starosti prijazno mesto ima tudi zadostno število cenovno dosegljivih bivališč na varnih območjih, ki so blizu ostale skupnosti. Na voljo je zadosti cenovno dosegljivih storitev za vzdrževanje doma in podporno življenje na domu. Bivališča so solidno zgrajena in zagotavljajo varno in udobno zavetje. Notranji prostori in ravne površine dovoljujejo svobodo gibanja po vseh sobah in hodnikih.

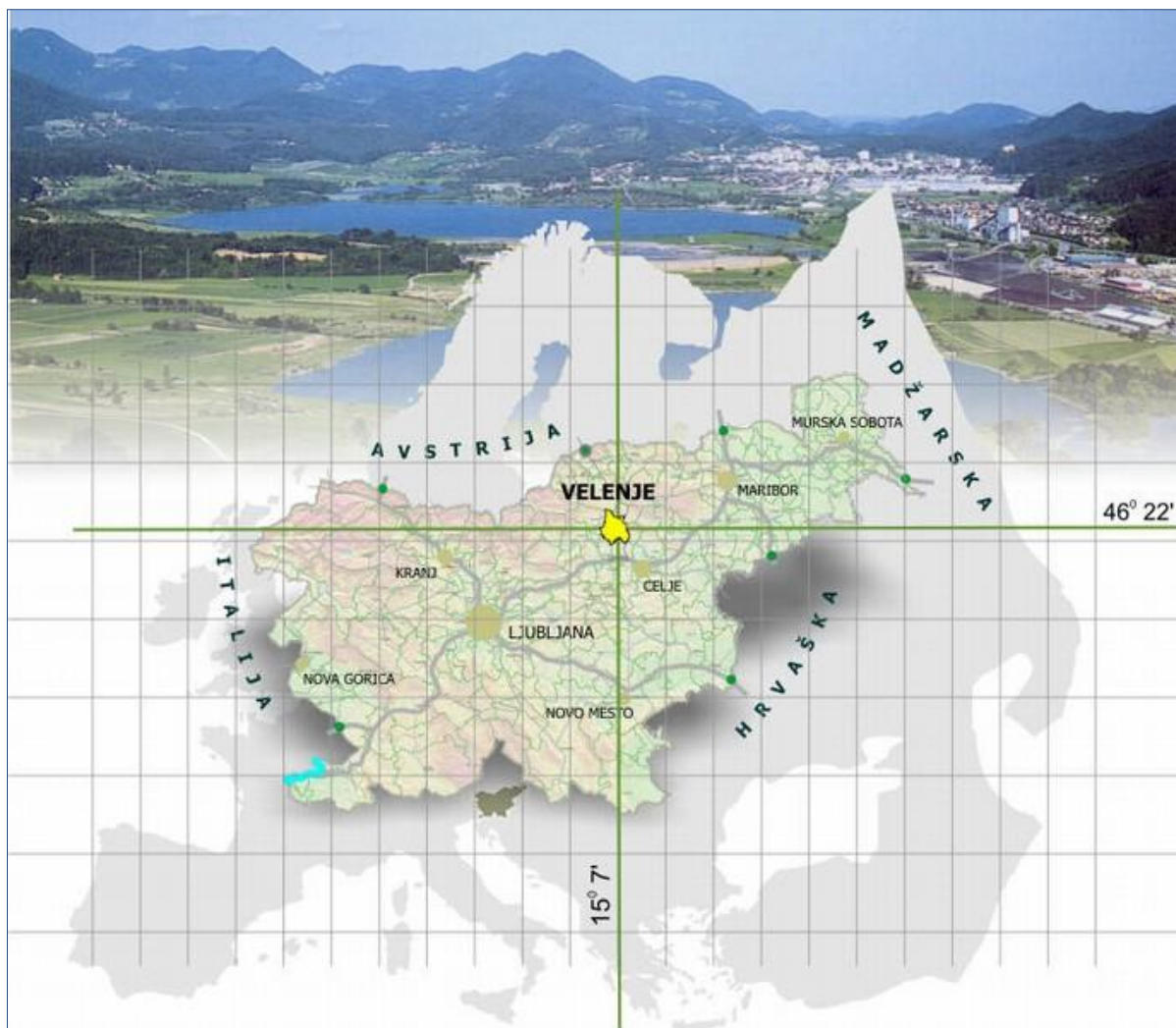
Družabno življenje starostnikov je pomembno, zato morajo biti prostori za prireditve in dejavnosti na priročnih lokacijah in razsvetljeni, prireditve pa ob urah, primernih za starejše občane. Dejavnosti in prireditve se je mogoče udeleževati samostojno ali s spremljajočo osebo. Dejavnosti so cenovno dosegljive, njihova ponudba je široka in raznolika. Javni, prostovoljni in komercialni ponudniki storitev redno povprašujejo starejše občane, kako bi lahko svojo službo izboljšali, javni in komercialni sektor ponujata storitve in izdelke, ki so prilagojeni spreminjajočim se potrebam in željam starejših občanov.

Poleg spoštovanja starejših in njihovega vključevanja v družbo je treba poudariti tudi družabno angažiranje in zaposlitev. Starejšim, ki bi radi delovali prostovoljsko, je na voljo vrsta možnosti, da se priučijo in dobivajo priznanja ter so deležni pravega vodstva in nadomestila osebnih stroškov. Kvalitete starejših zaposlenih se cenijo. Prepovedana je diskriminacija zgolj na podlagi starosti. Delovna mesta so prilagojena potrebam invalidov.

V Velenju je poleg naštetega poudarek tudi na komuniciranju in obveščanju. Učinkovit sistem sporočanja dosega vse starostne skupine skupnosti. Ljudje v nevarnosti družbene osame so obveščani na štiri oči od zaupnih posameznikov. Tiskana sporočila imajo velike črke, uporabljajo se preproste in znane besede v kratkih, nezapletenih stavkih. V javnih prostorih obstaja širok javen dostop do računalnikov in medmrežja. Zdravstvo in skupnost ponujata ustrezen razpon storitev za pospeševanje, vzdrževanje in vračanje zdravja. Vse osebe je spoštljivo in ustrezljivo do starejših ter vzgojeno, da jim pomaga.

OPIS OBMOČJA

Mestna občina Velenje je ena izmed 11 mestnih občin Slovenije in leži v vzhodnem delu Šaleške doline. Po številu občanov je na devetem mestu med mestnimi občinami Slovenije. Mesto Velenje je po številu prebivalcev peto največje v državi in se je v svojem razvoju zadnjih 50 let razširilo med naselji in zaselki Škale, Stara vas, Staro Velenje, Šalek in Šmartno.

Vir: www.velenje.si

Velenje je izrazito industrijsko središče in prerašča v center savinjsko-šaleške regije z upravnimi, izobraževalnimi, kulturnimi, trgovskimi in drugimi funkcijami. 1. januarja 2012 je bilo v Mestni občini Velenje 32.869 prebivalcev, kar predstavlja 1,6 % prebivalcev vse Slovenije. Povprečna starost prebivalstva v Velenju je bila 41 let. Delež prebivalcev, starejših od 65 let je bil 13,4 % in je pod slovenskim povprečjem, ki je 17 %. Staranje prebivalstva in podaljševanje življenjske dobe v Evropi predstavlja enega največjih ekonomskih in socialnih izzivov prihodnosti. Delež oseb v starosti 65 let in več med skupnim prebivalstvom v Evropi naj bi se tako povečal s 17,1% na 30% do leta 2060. Življenjska doba Evropejcev je vse daljša, zato je cilj tako EU držav kot tudi Slovenije ohraniti starejše ljudi aktivne čim dlje časa in jih čim bolj vključiti v družbo.

Eurostatove projekcije prebivalstva za Slovenijo kažejo, da se bo delež prebivalcev, starejših od 60 let do leta 2061 povečal za 15,8 %, medtem ko se bo število mlajših od 14 let zmanjšalo za 1,1 %. Povečan delež starejšega prebivalstva vodi k spremembam in je vzrok za izzive, za katere je potrebno najti rešitve. Tak demografski razvoj zahteva temeljite družbene spremembe na področju socialnega varstva, stanovanj, zaposlovanja in še kje drugje. Poleg tega pa postopen proces staranja prebivalstva

močno vpliva na običajne odnose med generacijami. Odgovore morajo vse generacije poiskati skupaj, prizadevanja in iskanja odgovorov pa morajo temeljiti na dialogu in medsebojnem sodelovanju. S podaljševanjem pričakovanega trajanja življenja je vse več starejših delovno sposobnih prebivalcev (v starosti 50 – 64 let), ki imajo še živeče starše, stare 85 ali več let. Kazalnik, ki opisuje razmerje med številom najstarejših in starejših delovno sposobnih, imenujemo koeficient vzdrževanosti staršev. Ta je dober pokazatelj obremenjenosti družin s skrbjo za najstarejše. Leta 2010 je koeficient vzdrževanosti staršev v EU znašal 11,0 (na 100 starejših delovno sposobnih je živel 11 najstarejših). V Sloveniji je bila vrednost tega koeficienta 7,6, vendar se bo po podatkih projekcij EUROPOP2010 do leta 2060 znatno povečala: takrat bo na 100 starejših delovno sposobnih prebivalcev živel skoraj 42 najstarejših; le v petih državah članicah današnje EU bo vrednost tega kazalnika višja.

Tabela 1: Prebivalstvo Slovenije po projekcijah prebivalstva EUROPOP2010, 2010-2060

	Število prebivalcev	Prebivalci, stari 0-14 let (%)	Prebivalci, stari 15-64 let (%)	Prebivalci, stari 65 let ali več (%)	Prebivalci, stari 80 let ali več (%)	Koeficient starostne odvisnosti starejših (%)
2010	2.046.976	14,0	69,4	16,5	3,9	23,8
2015	2.106.182	14,7	67,8	17,5	4,7	25,8
2020	2.142.217	15,2	65,0	19,8	5,2	30,4
2025	2.154.934	14,7	63,3	22,0	5,7	34,8
2030	2.154.609	13,7	62,2	24,2	6,3	38,8
2035	2.148.629	12,9	61,0	26,1	7,9	42,7
2040	2.141.070	12,9	59,6	27,5	9,2	46,1
2045	2.131.661	13,4	57,4	29,2	10,2	50,8
2050	2.114.985	13,9	55,5	30,6	10,9	55,0
2055	2.089.905	13,9	54,5	31,5	11,6	57,8
2060	2.057.964	13,7	54,8	31,6	12,7	57,6

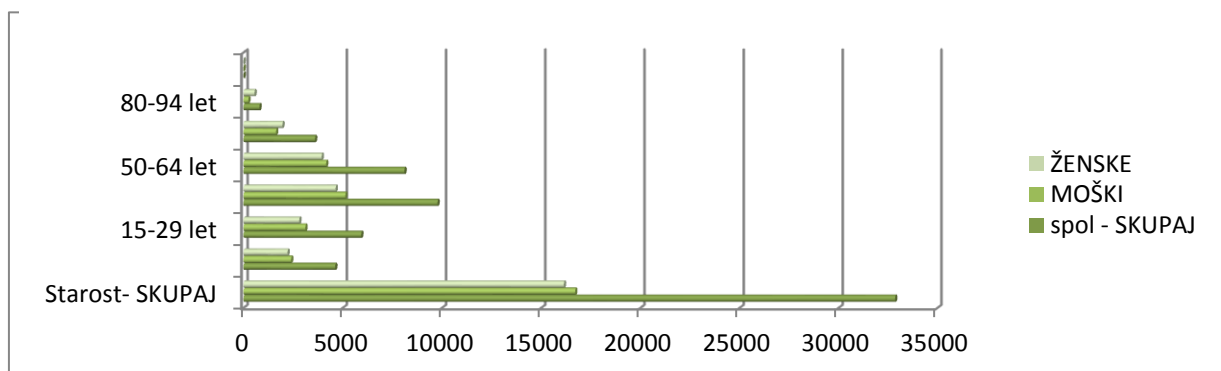
Vir: Eurostat, EUROPOP2010

Tabela 2: Prebivalstvo Mestne občine Velenje po starosti in spolu - 1. 7. 2012

	Starost- SKUPAJ	0-14 let	15-29 let	30-49 let	50-64 let	65-79 let	80-94 let	95 in več
spol - SKUPAJ	32862	4623	5933	9779	8111	3605	806	5
MOŠKI	16715	2403	3119	5135	4168	1641	249	0
ŽENSKE	16147	2220	2814	4644	3943	1964	557	5

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Grafikon 1: Prebivalstvo Mestne občine Velenje po starostnih skupinah in spolu

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

ANALIZA NA OBMOČJU

Občina Velenje meri 84 km² in se po površini med slovenskimi občinami uvršča na 83. mesto. Povprečna nadmorska višina občine je 503 m, center mesta Velenje leži na 390 m nadmorske višine. V občini je 25 naselij, 16 krajevnih skupnosti in 3 mestne četrti. 1. januarja 2012 je imela občina približno 33.000 prebivalcev in se je uvrstila na 8. mesto med slovenskimi občinami po številu prebivalcev. Od tega je bilo 16.715 moških in 16.154 žensk. Sredi leta 2010 je na kvadratnem kilometru površine občine je živel 396 prebivalcev, kar pomeni, da je bila gostota naseljenosti večja kot v celotni državi, kjer je živel 101 prebivalec na km². Število živorojenih je bilo višje od števila umrlih. Naravni prirast je bil pozitiven, znašal je 3,3, kar je za 1,5 več kot v Sloveniji. Število tistih, ki so se iz občine odselili je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta je bil torej negativen in je znašal – 11,0 (v Sloveniji 1,6). Povprečna starost občanov je bila nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije in sicer 40,5 leta (v Sloveniji 41,6 leta).

Med prebivalci je bilo število najmlajših – kar je značilnost le redkih slovenskih občin – večje od števila najstarejših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 92 oseb starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino nižja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 117). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju počasneje kot v celotni Sloveniji. Podatki po spolu kažejo, da je bila vrednost indeksa staranja za ženske v vseh slovenskih občinah višja od indeksa staranja za moške. V občini je bilo – tako kot v večini slovenskih občin – med ženskami več takih, ki so bile stare 65 let ali več, kot takih, ki so bile stare manj kot 15 let; pri moških pa je bila slika ravno obrnjena.

Med osebami v starosti 15 let – 64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) je bilo približno 58 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb (tj. delovno aktivnih), kar je manj od slovenskega povprečja (59 %). Med aktivnim prebivalstvom občine je bilo v povprečju 12,4 % registriranih brezposelnih oseb, to je več od povprečja v državi (10,7 %). Med brezposelnimi je bilo tu – kot v večini slovenskih občin – več žensk kot moških.

Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 7 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 6 %. Vsak 11. prebivalec občine je bil prejemnik vsaj ene denarne socialne pomoči. Za celotno Slovenijo pa je veljalo, da je bil vsak 22. prebivalec prejemnik vsaj ene denarne socialne pomoči.

V občini Velenje je bilo na dan 31. 3. 2011 registriranih 2106 poslovnih objektov, od tega je 647 gospodarskih družb, kar predstavlja 1,0 % delež v Sloveniji, samostojnih podjetnikov posameznikov je 914 (1,2 % delež v RS), pravnih oseb javnega prava 43 (1,5 % delež v RS), nepridobitne organizacije zasebnega prava 91 (1,2 % delež v RS), društev 285 (1,3 % delež v RS) in 125 drugih fizičnih oseb, ki opravljajo registrirane dejavnosti oz. 1,1 %.

Velika podjetja v naši občini predstavljajo 3 % delež, srednja 4 % delež, ostale pa so majhne družbe. Kljub sorazmerno velikemu številu majhnih družb, imajo na rezultate poslovanja še vedno največji vpliv velike in srednje gospodarske družbe. Osnovne dejavnosti tega dela gospodarstva so predelovalna industrija, z večinsko proizvodnjo strojev in naprav, rudarstvo in energetika, trgovina, gradbeništvo in storitvene dejavnosti. Velike gospodarske družbe zaposlujejo blizu 80 % vseh zaposlenih v občini, od tega zaposluje največji delež 57 % predelovalna dejavnost, rudarstvo 12 % zaposlenih, trgovina 12 %, gradbeništvo 6 %, preostali zaposleni pa so razpršeni po drugih dejavnostih.

Gospodarske družbe občine ustvarjajo, s 12.701 zaposlenimi oz. 2,8 % v primerjavi z vsemi zaposlenimi v slovenskih gospodarskih družbah, 2,4 % dodane vrednosti, 0,6 % dobička, 2,9 % ustvarjenih prihodkov na tujem trgu in 0,9 % skupne slovenske izgube.

Koeficient razvitosti občin: za leti 2011 in 2012 je za Mestno občino Velenje 1,28. Smo na 8. mestu po razvitosti občin, pred nami so Domžale, Grosuplje, Horjul, Ljubljana, Novo mesto, Šempeter-Vrtojba in Trzin.

Mestno občino Velenje zastopajo župan, podžupani in direktorica občinske uprave. Uprava je razdeljena na pet uradov in sicer: Urad za družbene dejavnosti, Urad za komunalne dejavnosti, Urad za javne finance in splošne zadeve, Urad za razvoj in investicije ter Urad za urejanje prostora. V okviru občinske uprave deluje tudi Medobčinska inšpekcija, redarstvo in varstvo okolja.

Urad za družbene dejavnosti opravlja naloge s področja negospodarskih javnih služb ter drugih družbenih dejavnosti, zlasti na področju predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja, skrbi za razvoj programov in institucij na področju šolstva v občini, koordinira pripravo za izvrševanje programov športa in rekreacije, opravlja naloge na področju kulture, zagotavlja pogoje za delo društev in skupin, opravlja naloge s področja socialnega varstva in podobno.

Urad za komunalne dejavnosti opravlja naloge s področja izvajanja gospodarskih javnih služb ter razvoja mesta in občine kot celote, zlasti skrbi za izvajanje oskrbe s pitno vodo, za odvajanje in čiščenje odpadnih in padavinskih voda, za odlaganje komunalnih odpadkov, za urejenost javnih tržnic in sanitarij, za vodotoke ter druge vodne površine, ureja cestni promet, skrbi za odvoz nepravilno parkiranih vozil in podobno.

Urad za javne finance in splošne zadeve opravlja naloge, ki so določene v Odloku o organizaciji in delovnem področju občinske uprave Mestne občine Velenje, ta pravilnik pa podrobneje ureja naloge nižjih notranjih organizacijskih enot. V sklopu urada delujejo štiri notranje organizacijske enote in sicer Služba za informatiko in glavna pisarna, Pravna služba, Služba za finance in proračun in Računovodska služba.

Urad za razvoj in investicije opravlja naloge, ki so določene v Odloku o organizaciji in delovnem področju občinske uprave Mestne občine Velenje, ta pravilnik pa podrobneje ureja naloge nižjih notranjih organizacijskih enot, med katere spadajo Služba za zaščito in reševanje, ožje dele občine in premoženje, Služba za razvojne projekte in gospodarstvo in Turistično informacijski center. Urad skrbi za civilno zaščito, požarno varnost, obveščanje in alarmiranje, sodeluje pri pripravi osnov in podlag za razvojne dokumente občine, izvaja organizacijske in koordinacijske naloge s področja turizma in podobno.

Urad za urejanje prostora opravlja naslednje naloge: koordinira in pripravlja strategijo prostorskega razvoja občine, pripravlja analize in strokovne podlage s področja načrtovanja in urejanja okolja, vodi prostorsko informacijski sistem občine in skrbi za prikaz stanja prostora, odmerja komunalni prispevek, vodi in skrbi za evidenco nepremičnin v lasti občine, opravlja naloge s področja oglaševanja in plakatiranja in podobno.

VREDNOTE STAROSTI PRIJAZNEGA MESTA VELENJE

Z analizo predlogov in pripomb, ki so jih v zvezi z življenjem v Velenju povedali njegovi starejši meščani, je mogoče opredeliti vrednote, ki naj bi jih v nadaljnjem razvoju Velenja spoštovali vsi meščani, v svoje načrte pa vključile tudi mestne oblasti.

Starosti prijazno Velenje je apolitična aktivnost vseh meščanov, ne oziraje se na njihovo siceršno nazorsko usmerjenost. Nobene vrednote Starosti prijaznega Velenja si ne more prilastiti nobena politika. Lahko jih le spoštuje in uresničuje.

Osnovna vrednota je aktivna pripadnost mestu, vsi smo Velenje. V vsakdanjem življenju to pomeni, da ne opazujem in predlagam, ne da bi se hkrati vprašal, kaj lahko storim tudi sam, da bi bilo mesto tako, kakršnega si želim.

K aktivni pripadnosti sodi tudi dobronamernost. Ne predlagam zato, da bi napadal, kritiziral, ampak zato, da bi bilo za vse lepše in boljše.

Pomembna vrednota je medgeneracijska solidarnost. V pripombah je izražena skrb za varnost otrok, prijaznost do invalidov, mater z otroci in drugih.

Vse te osnovne vrednote meščani in županstvo Velenja lahko uresničujejo v naslednjih letih s spoštovanjem naslednjih za vsak dan pomembnih vrednot:

Varnost:

Varnost bivanja v mestu se izkazuje na različnih ravneh, od katerih so na nekatere opozorili starejši meščani.

V predlogih se izpostavlja varnost pešcev (pločniki, prehodi, motoristi na sprehajalnih poteh itd), otrok (igrišča, pot v šolo itd), invalidov (klančine, dvigala), kolesarjev (urejene in dovolj široke steze), nevarne točke za padce (stopnišča, poledenelost, listje, jame v pločnikih itd), zadostna osvetljenost ulic in prehodov, varnost gibanja ponoči (obhodi policije in varnostnikov).

Dostopnost:

Vrednota dostopnosti je povezana z enakopravnostjo. Ali imajo vsi meščani, ne oziraje se na njihovo starost in sposobnosti, enak dostop do različnih storitev, kakor jaz?

Starejši meščani opozarjajo na dostopnost do trgovin, kulturnih ustanov, občinskih uradov, bančnih, zdravstvenih in lekarniških storitev, otroških igrišč, stanovanj ipd.

Urejenost:

Urejenost mesta se kaže v lepo vzdrževanih parkih, cvetjem na okenskih policah, čistih pločnikih in ulicah, učinkoviti smetarski službi, z vozili, ki so parkirani le tam, kjer je predvideno, v lepo prireznih živih mejah, pravočasno popravljenih poškodbah javnih površin, čistih odtokih, v odstranitvi gradbišč

takoj po zaključenih delih in drugem. Za urejenost ne skrbijo le občinske oziroma mestne službe, ampak bi to morala biti tudi skrb vseh meščanov (žive meje, smeti, parkiranje itd).

Za zmanjšanje negativnih posledic mladostne objestnosti in vandalizma je potrebno spodbuditi tudi občane k boljšemu sodelovanju s policijo in varnostno službo, da bo urejenost mesta lahko še boljša.

Odgovornost:

Odgovornost je tesno povezana z urejenostjo in prav tako v enaki meri zavezuje mestne oblasti kot vse meščane. Javna odgovornost ne more biti manj pomembna od zasebne. Čist pločnik pred zasebnimi lokali ali hišami, lepo prirezana živa meja itd, je tudi slika lastnikov.

Prijaznost:

Vrednota prijaznosti je povezana z medčloveškimi odnosi in medsebojno pozornostjo. Ne kaže se le v pozornosti do otrok, starejših in invalidnih oseb, ampak tudi v odnosu do obiskovalcev mesta. Informacijske table oziroma smerokazi so na vsem vidnih mestih, črke so tako velike, da jih vsakdo lahko loči med seboj. Pozornost do meščanov pa se izkazuje s prijaznimi zdravstvenimi in lekarniškimi delavci, mestnimi prevozi, v ne predragem parkiranju v parkirnih hišah, v zadostnem številu lepo vzdrževanih javnih stranišč, s klopcami za počitek, pred vremenom zaščiteni postajališči, v ne poplavljenih cestiščih in podobno. Prijaznost je prav tako kot odgovornost odlika vseh institucij in meščanov.

Obveščenost:

Dobra obveščenost lahko prihrani marsikateri nesporazum ali nestrpnost. Če je program zimskega čiščenja ulic znan vsem, se ve, katerega dne bo očiščena ta ali ona ulica. Za meščane pomembni podatki so odpiralni časi ustanov in lokalov, dnevi in lokacije prireditev, gledaliških in koncertnih predstav in podobno. Za starejše je posebno pomembna obveščenost o možnostih pomoči, oskrbe ali nege na domu.

Obveščanje pa naj ne bo vsiljivo. Za neizbežne reklame naj se določijo ustrezne površine oziroma način, ki je dogovorjen in ki je sprejemljiv za vse.

Socialna odgovornost:

Pripravljenost, da si med seboj pomagamo, je pomembna oblika solidarnosti med meščani. Razen prostovoljstva je še veliko neizkoriščenih možnosti, s katerimi starejši meščani lahko sodelujejo pri reševanju mestnih problemov. Med predlogi Velenjskih meščanov socialna odgovornost ni velikokrat omenjena (le v zvezi z otroci in invalidi, osamljeni starejši). Tu jo posebej omenjamo zato, ker predstavlja pomemben del aktivne starosti in medgeneracijskega sodelovanja. Na tem področju se ponujajo številne inovacijske rešitve, ki naj bi jih vsako mesto določilo in uresničilo samo.

Družabnost:

Veliko starejših vzdržuje številne sorodstvene in prijateljske stike, v velikem številu se vključujejo tudi v delo različnih društev in drugih oblik združevanja. Pogrešajo pa prostor, kjer bi se lahko vsakodnevno medsebojno srečevali, sodelovali in si pomagali. Načrtovani dnevni center, ki bi lahko postal tudi medgeneracijsko središče, bi za Velenje predstavljal veliko pridobitev, širši okolici pa bil za vzor medgeneracijskega sodelovanja.

Tradicija:

Velenje velja za mlado mesto. Veliko Slovencev sploh ne ve, da obstoja tudi staro Velenje. S prenovo in dodanimi novimi vsebinami je potrebno temu predelu vdahnuti »dušo«, da bo lahko prevzela vlogo kvalitetnega nosilca tradicije. Če bi bilo urejeno (obnovljene hiše, fasade, stanovalci, lokali, prireditve), bi Velenje veliko pridobilo. Stara mestna jedra so povsod najbolj zanimiva področja, z »dušo«, ki je moderne mestne četrti ne morejo nadomestiti.

CILJI DO LETA 2020

1. STAVBNE IN ZUNAJSTAVBNE POVRŠINE

UKREP: Skrb za urejene ceste in druge prometne površine (ceste, pločniki, avtobusne postaje,...)

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti MOV

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Skrb za urejene ostale javne površine (pešpoti, trgi, modre cone, zelenice,...)

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti MOV

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Skrb za zagotavljanje urbane opreme (koši, klopi,...)

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo: redna naloga (ocena: leto 2013 – 3 nove klopi, leto 2014 – 12 novih klopi, do leta 2020 do 20 novih klopi)

UKREP: Skrb za primerno široke pločnike

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo: redna naloga v sklopu načrtovanja investicij

UKREP: Skrb za zadostno število in dostopnost parkirnih mest (garažne hiše, časovno omejeno parkiranje) in skrb za nadzor nad spoštovanjem cestno prometne ureditve ter nad upravičenostjo uporabe parkirnih mest

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti, Medobčinska inšpekcija, redarstvo in varstvo okolja

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Ohranjanje urejenosti obstoječih zunanjih športnih površin, namenjenim tudi starejšim

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Postavitev pokritega avtobusnega postajališča na pokopališču Podkraj

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo: leto 2014 - 2015

UKREP: Izgradnja pločnika ob cesti v Zg. Šalek

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo: leto 2014 - 2020

UKREP: Izgradnja pločnika ob cesti v Bevče

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo: leto 2014 - 2020

UKREP: Izgradnja pločnika na Lipo

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo: leto 2014 – 2015

UKREP: Izgradnja kolesarske steze od Velenja do Trgovskega centra Velenjka (od TIC-a, po Žarovi cesti, gozdni poti pod Kožljem do TC Velenjka)

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo: leto 2014 – 2020 (če bodo pridobljena zemljišča)

UKREP: Označitev začetka in konca stopnic (z rumeno barvo) pri pošti in v podhodih

Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti

Rok za izvedbo naloge: leto 2014

UKREP: Zagotovitev dostopnosti do objektov (poslopja so dobro označena z napisi tako na fasadi kot v notranjščini, imajo dovolj sedežev in toalet, dostopna dvigala, klančine, ograje in stopnice ter nespolzka tla)

Nosilec: MOV, upravniki
Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Skrb za urejenost in dostopnost do javnih stranišč
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti, Urad za urejanje prostora
Rok za izvedbo naloge: redna naloga, novo javno stranišče v okviru projekta »Promenada« 2014

2. PREVOZ

UKREP: Skrb za vzdrževanost in preglednost cest
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje pretočnosti prometa
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje dostopnosti, varnosti, vzdrževanosti, čistosti in osvetlitve postaj in postajališč
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje informacij o linijah, voznem redu in uporabnosti za osebe s posebnimi potrebami
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti
Rok za izvedbo naloge: redna naloga
UKREP: Skrb za urejenost in vzdrževanost prometne signalizacije
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje prednostnih parkirnih mest in iztopališč za ljudi s posebnimi potrebami
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Nadzor nad uporabo parkirnih mest, rezerviranih za osebe z oviranostmi ter ukrepanje ob ugotovljenih kršitvah
Nosilec: Medobčinska inšpekcija, redarstvo in varstvo okolja
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Izobraževanje vseh voznikov in omogočanje osvežitvenih tečajev
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti – Svet za preventivo v cestnem prometu
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje brezplačnega ali cenovno ugodnega javnega prevoza (Lokalc)
Nosilec: Urad za komunalne dejavnosti
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

3. BIVALIŠČA

UKREP: Izgradnja oskrbovanih stanovanj
Nosilec: Nepremičninski sklad RS v sodelovanju z MOV- Urad za razvoj in investicije
Rok za izvedbo naloge: leto 2015

UKREP: Zagotavljanje neprofitnih stanovanj, prilagojenih osebam z oviranostmi (prilagojenih gibalno oviranim in prilagojenih osebam z okvaro sluha, vida,...)
Nosilec: Urad za razvoj in investicije
Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje zamenjave stanovanj za primernejše (zaradi invalidnosti, zaradi nižjih stroškov, zaradi zmanjšanja družinskih članov ali lažjega vzdrževanja)

Nosilec: Urad za razvoj in investicije v sodelovanju s Šaleško pokrajinsko zvezo društev upokojencev in Centrom za socialno delo Velenje

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Subvencioniranje stroškov najemnine najemnikom (osebam z oviranostmi) neprofitnih najemnih stanovanj po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.

Nosilec: Center za socialno delo Velenje (izdaja odločb), MOV

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

4. DRUŽABNO ŽIVLJENJE

UKREP: Delovanje Centra dnevnih aktivnosti za starejše občane MOV (različne družabne aktivnosti, krepitev medsebojne pomoči in solidarnosti ter povečanje družbene vključenosti starejših).

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti v okviru projekta »Socialna vključenost starejših občanov v MOV«

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje prostorov za prireditve in dejavnosti na priročnih, dostopnih, razsvetljenih lokacijah in dosegljivih z javnim prevozom

Nosilec: Festival Velenje, TIC Velenje, društva in organizacije

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Prirejanje prireditev ob urah primernih za starejše občane

Nosilec: Festival Velenje, TIC Velenje, društva in organizacije

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje ponudbe dejavnosti, ki je široka in raznovrstna, tako da je lahko privlačna za različne skupine starejšega prebivalstva

Nosilec: Festival Velenje, TIC Velenje, društva in organizacije

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Nenehno prizadevanje po vključitvi občanov, ki so v nevarnosti družbene osame

Nosilec: Center dnevnih aktivnosti za starejše občane MOV, društva in organizacije

Rok za izvedbo: redna naloga

5. SPOŠTOVANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO

UKREP: Spodbujanje vseživljenjskega učenja z vključevanjem v izobraževalne programe za starejše, ki omogočajo aktivno in kakovostnejše življenje starejših občanov

Nosilec: Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, Ljudska univerza Velenje, Krajevne skupnosti in Mestne četrti in druge izobraževalne organizacije

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Spodbujanje aktivnosti starejših v javnih nastopih, prireditvah in drugih oblikah javnega prikaza znanja in veščin nasploh (kulturna dediščina...), s ciljem prenosa le tega na druge generacije

Nosilec: Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, osnovne in srednje šole, društva in organizacije, Center dnevnih aktivnosti za starejše občane MOV

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Priznavanje starejšim njihov prispevek v preteklosti kakor tudi v sedanjosti

Nosilec: lokalna skupnost

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Osveščanje otrok v šolah o staranju in spoštovanju do ostarelih

Nosilec: osnovne šole

Rok za izvedbo: redna naloga

6. DRUŽABNO ANGAŽIRANJE IN ZAPOSLOITEV

UKREP: Storitveni servis upokojencev »Modri servis doo« - nadgradnja storitev »starejši za starejše
Nosilec: Šaleška pokrajinska zveza društev upokojencev Velenje, društva in kluba upokojencev
Rok za izvedbo: Leto 2014 -2015

UKREP: Omogočanje starejšim, ki bi radi delovali prostovoljsko, da se priučijo in dobivajo priznanja ter so deležni pravega vodstva in nadomestila osebnih stroškov
Nosilec: Center dnevnih aktivnosti za starejše občane MOV, ŠPZDU – projekt »starejši za starejše«, Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, društva in organizacije
Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Upoštevanje kvalitete in znanja starejših zaposlenih
Nosilec: delodajalci
Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Pri zaposlovanju, odpuščanju, napredovanju in izobraževanju delavcev je prepovedana diskriminacija zgolj na podlagi starosti
Nosilec: delodajalci
Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje delovnih mest, ki so prilagojena potrebam invalidov
Nosilec: delodajalci
Rok za izvedbo: redna naloga

7. KOMUNICIRANJE IN OBVEŠČANJE

UKREP: Organiziranje okroglih miz, festivalov, predavanj na teme medgeneracijskega sodelovanja, sožitja med generacijami, pravic starejših, pravic invalidov, zakonodaje o dolgotrajni oskrbi, ipd.
Nosilec: Urad za družbene dejavnosti v sodelovanju z javnimi zavodi, inštituti, društvi, itd.
Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Izdelava Vodnika po socialnih programih
Nosilec: Urad za družbene dejavnosti
Rok za izvedbo: Leto 2013-2014

UKREP: Obveščanje starejših, ki so v nevarnosti družbene osame (na štiri oči od zaupnih posameznikov)
Nosilec: Šaleška pokrajinska zveza društev upokojencev Velenje in drugi izvajalci projekta »Starejši za starejše«
Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Obveščanje starejših ljudi o kulturnih in športnih dogodkih v mestu in spremljanje starejših na dogodke.
Nosilec: Urad za družbene dejavnosti – Center dnevnih aktivnosti za starejše občane, Festival Velenje
Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje širokega javnega dostopa do računalnikov in medmrežja, zastonj ali pa za zelo nizko plačilo. (v javnih prostorih, kot so državni uradi, občinski centri in knjižnice,...)
Nosilec: občina, Center dnevnih aktivnosti za starejše občane MOV, Knjižnica Velenje, Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, Ljudska univerza Velenje
Rok za izvedbo: redna naloga

8. STORITVE SKUPNOSTI IN ZDRAVSVENIH SLUŽB

UKREP: Zagotavljanje izvajanja socialnovarstvene storitve pomoč družini na domu (pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih, gospodinjstva pomoč, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov)

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti, izvajalci storitev (javni zavod ali koncesionar)

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje denarnih pomoči, prehrabnih paketov in javne kuhinje socialno ogroženim starejšim občanom

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti, Dobrodelni sklad, OZ RK Velenje, Karitas Velenje

Rok za izvedbo: redna naloga

UKREP: (Do)plačevanje stroškov oskrbe in bivanja občanom in občanom MOV, ki so vključeni v institucionalno varstvo v splošnih in posebnih zavodih ter Varstveno delovnih centrih po Zakonu o socialnem varstvu (v povprečju 90 upravičencem mesečno)

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti

Rok za izvedbo naloge: stalna naloga

UKREP: Financiranje pravice do izbire družinskega pomočnika oziroma družinske pomočnice po Zakonu o socialnem varstvu (v povprečju 18-20 upravičencem mesečno)

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Ohranjanje in širjenje programov na področju zdravstva in sociale, ki starejšim nudijo podporo za samostojnejše življenje in omogočajo njihovo aktivno vključevanje v skupnost, preko rednih javnih razpisov (sofinancirano do 30 programov letno)

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Sodelovanje pri zagotavljanju pogojev za izvedbo programov javnih del in drugih programov aktivne politike zaposlovanja na področju socialnega varstva (starejši, invalidi)

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti (v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje in izbranimi izvajalci programov javnih del)

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Širjenje brezplačnih tematskih delavnic za starejše (npr. preprečevanje padcev v starosti - širjenje) in širjenje znanja o oblikah in načinih za ohranjanje zdravja ter krepitev zdravega načina življenja.

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti v sodelovanju z Inštitutom Antona Trstenjaka Ljubljana, Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, Center dnevnih aktivnosti za starejše občane MOV, društva in organizacije

Rok za izvedbo naloge: leto 2014

UKREP: Zagotavljanje zdravstvenih storitev za pospeševanje, vzdrževanje in vračanje zdravja

Nosilec: Zdravstveni dom Velenje, Lekarna Velenje, razna društva in klubi

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Zagotavljanje socialno varstvene storitve Pomoč na daljavo - SOS gumb

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti, Center za socialno delo Velenje

Rok za izvedbo naloge: Leto 2014

UKREP: Zagotavljanje pomoči starejšim pri delu v hiši ali okrog hiše ter zagotavljanje drugih raznovrstnih informacij, pomembnih za zadovoljevanje potreb starejših. Izdelati seznam ljudi, ki bi bili pripravljeni pomagati prostovoljno ali za primerno plačilo. Ta seznam naj bi ljudje dobili na dom.

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti, Center za socialno delo Velenje

Rok za izvedbo naloge: 2014

UKREP: Za voznike, ki izpolnjujejo leta starosti (v skladu z zakonom) in na osnovi ocene osebnega zdravnika je nujno redno in dosledno napotiti osebo – voznika na zdravniški pregled v ambulantno za medicino dela

Nosilec: Zdravstveni dom Velenje (psihološka ambulanta na dispanzerju za medicino dela, prometa in športa)

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Ustanovitev oz. ponovna oživitev geriatričnih ambulant s pripadajočimi referenčnimi ambulantami v katerih naj bi delali zdravniki in sestre z velikim posluhom do starejšega človeka.

Nosilec: Zdravstveni dom Velenje

Rok za izvedbo naloge: Leto 2014 (v primeru izkazanega interesa)

UKREP: Spoštovanje, prijaznost in ustrežljivost medicinskega osebja do starejših

Nosilec: Zdravstveni dom Velenje

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Delovanje monitorja za gluhe in naglušne v čakalnici laboratorija v Zdravstvenem domu Velenje

Nosilec: Zdravstveni dom Velenje

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Dokupovanje gradiva, namenjenega osebam z okvaro vida (zvočne knjige in knjige v Brailovi pisavi)

Nosilec: Knjižnica Velenje v sodelovanju z Uradom za družbene dejavnosti

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Delovanje indukcijske zanke

Nosilec: Festival Velenje, Knjižnica Velenje

Rok za izvedbo naloge: redna naloga

UKREP: Delovanje spletne aplikacije www.starostiprijaznomesto.si. (Spletna aplikacija Informacijska podpora Velenje, starosti prijazno mesto)

Nosilec: Zavod TECUM s teboj, zavod za kakovostno življenje starejših ljudi, Urad za družbene dejavnosti

Rok za izvedbo naloge: Leto 2013 - 2014

UKREP: Zbiranje predlogov in pobud seniorskega odbora za izboljšanje starosti prijaznega mesta (praviloma enkrat letno)

Nosilec: Urad za družbene dejavnosti, Univerza za III. življenjsko obdobje

Rok za izvedbo naloge: Leto 2014 - 2020

PRILOGA

ORGANIZACIJE, KI SKRBIJO ZA STAREJŠE

1. MESTNA OBČINA VELENJE

Zakonsko opredeljeni programi

1.1. Socialno varstvena storitev pomoč družini na domu

Pomoč družini za dom obsega strokovno svetovanje in pomoč pri urejanju odnosov med družinskimi člani, strokovno svetovanje in pomoč pri skrbi za otroke in usposabljanje družine za opravljanje njene vsakdanje vloge.

Upravičenci do storitve so posamezniki in družine v primerih, ko socialne stiske in težave izhajajo iz neurejenih odnosov v družini in so rešljive le s spremembami v družini kot celoti, kadar družina išče strokovno svetovanje in pomoč pri skrbi za otroke, vendar vzorci vedenja in znanja družine ne zadoščajo za odpravljanje težav, ter v primerih, ko socialne stiske dveh ali več družinskih članov za zagotovitev normalnih pogojev za obstanek in razvoj družine zahtevajo trajnejšo podporo in vodenje.

Pogoj za uporabo storitve sta ocena, da so družinski člani motivirani za uresničevanje potrebnih sprememb v svojih socialnih vlogah ter sprejem dogovora o sodelovanju.

Storitve po Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev obsega naslednje sklope opravil:

- pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih, kamor sodijo naslednja opravila: pomoč pri oblačenju ali slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov;

- gospodinjsko pomoč, kamor sodijo naslednja opravila: prinašanja enega pripravljenega obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora;

- pomoč pri ohranjanju socialnih stikov, kamor sodijo naslednja opravila: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

V MOV storitve pomoč družini na domu izvaja Center za socialno delo Velenje, s katerim vsako leto sklenemo neposredno pogodbo.

MOV v okviru zakonske naloge zagotavljanja mreže javne službe pomoči na domu:

- zagotavlja sredstva za subvencioniranje stroškov storitve v višini 75 % stroškov storitve za vse uporabnice in uporabnike,
- zagotavlja sredstva za kritje stroškov za pripravo in sklenitev dogovora v celoti, za vodenje in koordiniranje v višini najmanj 50 % in stroške za neposredno socialno oskrbo v višini 50 %,
- zagotavlja sredstva za (do)plačevanje storitve pomoč družini na domu uporabnicam in uporabnikom, ki jim je bila pri pristojnem centru za socialno delo izdana odločba, s katero so delno ali v celoti oproščeni plačila,
- namenja še dodatno subvencijo k ceni storitve, ki jo je dolžan plačati upravičenec ali zavezanec na podlagi lestvice, ki upravičence razvršča v plačilne razrede. V posameznem plačilnem razredu plačajo upravičenci ali zavezanci določen odstotek cene storitve,
- vodi postopke podeljevanja koncesij za storitev pomoč družini na domu na svojem območju,
- spremlja delovanje javnega zavoda Centra za socialno delo Velenje v skladu z neposredno pogodbo o izvajanju storitev,
- nastopa kot stranka v zapuščinskih postopkih po upravičencih in upravičenkah, ki jim je MOV (do)plačevala storitve.

Tabela 3: Subvencija MOV k ceni storitve, ki jo je dolžan plačati upravičenec ali zavezanec na podlagi lestvice, ki upravičence razvršča v plačilne razrede

Plačilni razred	Dohodkovni razred Delež neto mesečnega doh./druž.čl. v primerjavi s povprečno plačo v RS v preteklem koledarskem letu	Plačilo v % od cene
1	do 45 %	10
2	nad 45 % do 50 %	20
3	nad 50 % do 55 %	30
4	nad 55 % do 60 %	40
5	nad 60 % do 65 %	50
6	nad 65 % do 70 %	60
7	nad 70 % do 80 %	70
8	nad 80 % do 90 %	80
9	nad 90 % do 105 %	90
10	nad 105 %	100

Vir: Urad za družbene dejavnosti - področje socialnega in zdravstvenega varstva MOV.

Center za socialno delo Velenje je na območju Upravne enote Velenje za uporabnike Mestne občine Velenje (nadaljevanju uporabniki) razvil in od oktobra leta 1992 dalje izvaja socialno varstveno storitev pomoč družini na domu. Storitve vsebuje socialna oskrba upravičenca v primeru starosti, invalidnosti ter v drugih primerih, ko socialna oskrba lahko vsaj za določen čas nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu v zavodu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki.

Tabela 4: Pregled izvajanja pomoči na domu MOV v obdobju od leta 2007 do 2012

LETO	POMOČ NA DOMU CSD (skupaj)
2007	56
2008	78
2009	99
2010	97
2011	94
2012	101

Vir: CSD Velenje

Tabela 5: Pregled izvajanja pomoči na domu MOV v obdobju od leta 2007 do 2012

Leto	Pomoč na domu CSD (starost od 18 do 65 let)
2007	9
2008	16
2009	13
2010	16
2011	18
2012	22

Vir: CSD Velenje

Tabela 6: Storitve pomoči družini na domu – število opravljenih ur in število uporabnic/uporabnikov v obdobju od leta 2007 do 2012

	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	št. ur	št. upor.	št. ur	št. upor.	št. ur	št. upor.	št. ur	št. upor.	št. ur	št. upor.	št. ur	št. upor.
CSD Velenje	8.963	56	10.919	78	14.588	99	16.522	97	17.819	94	17.395	101

Vir: CSD Velenje

Tabela 7: Storitve pomoči družini na domu – sredstva MOV v EUR v obdobju od leta 2007 do 2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
CSD VELENJE	91.954	80.752	154.563	129.390	260.924	237.105

Vir: Urad za družbene dejavnosti - področje socialnega in zdravstvenega varstva MOV.

1.2. Socialno varstvena storitev institucionalno varstvo

Institucionalno varstvo se izvaja v socialnovarstvenih zavodih (domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi za odrasle), v drugi družini ali drugi organizirani obliki oskrbovanih stanovanj ali stanovanjskih skupinah). V javni mreži socialnovarstvenih zavodov so javni zavodi (ustanoviteljica le-teh je država) ali zasebni zavodi, ki za opravljanje dejavnosti od države pridobijo koncesijo. Javna mreža socialnovarstvenih zavodov vključuje še varstveno-delovne centre in socialnovarstvene zavode za usposabljanje, v katere so pretežno vključene mlajše osebe.

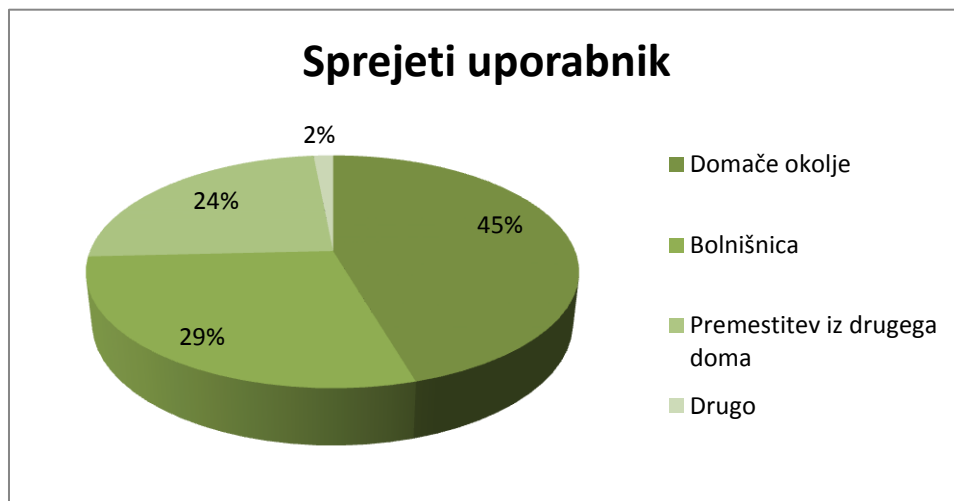
Trenutno v MOV deluje Dom za varstvo odraslih Velenje, ki je namensko grajen dom za institucionalno varstvo starejših. Zaradi velikih potreb po domskem varstvu je bil leta 1982 dograjen prizidek k domu za 86 oseb.

V domu je prostora za 190 stanovalcev z naslednjim bivalnim standardom: 49 enoposteljnih sob, 47 dvoposteljnih sob, 5 triposteljnih sob, in 8 štiri posteljnih sob.

Po podatkih je leta 2012 v domu prebivalo 183 uporabnikov, ki so prišli iz 19 različnih občin. Iz Mestne občine Velenje jih je bilo največ, 114, kar predstavlja 62,3 odstotka vseh. 149 je bilo žensk in 34 moških. Povprečna starost uporabnikov je bila 79 let (81 let ženske in 73 let moški).

V letu 2012 so v Domu za varstvo odraslih prejeli 169 prošenj. Od tega jih je bilo 47 (28%) sprejetih, ostali so zavrnili možnost sprejetja, ustavili postopek, izdali negativno odločbo, umrli pred sprejemom, vloge še niso dopolnili ali so prosilci na čakalni listi. V letu 2012 so skupno sprejeli 66 uporabnikov, od tega jih je 30 (45%) prišlo iz domačega okolja, 19 (29%) iz bolnišnice, 16 (24%) jih je bilo premeščenih iz drugega doma, eden (2%) pa drugo. Kar četrtina jih je bila premeščena iz drugih domov, kar je posledica prezasedenosti kapacitet v času, ko so uporabniki nujno potrebovali domsko namestitev in nižje cene storitev.

Grafikon 2: Sprejeti uporabniki v letu 2012 v DVO Velenje

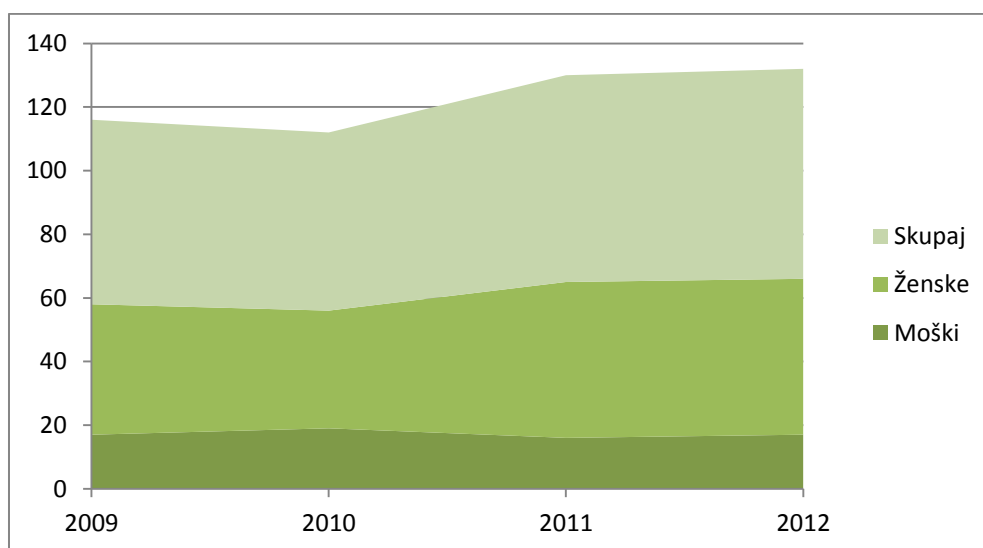

Vir: Dom za varstvo odraslih Velenje

V letih 2009, 2010, 2011 in 2012 je bilo skupaj sprejetih 245 stanovalcev, največ v letu 2012 (66), najmanj v letu 2010 (56).

Dne, 31.12.2012 je bilo na listi čakajočih na domsko namestitev še 24 prosilcev, od tega jih je 10 izrazilo željo po namestitvi v enoposteljno sobo.

Grafikon 3: Gibanje sprejemov v dom v času od 2009 do 2012

Vir: Dom za varstvo odraslih Velenje

Razpoložljivi podatki Skupnosti socialnih zavodov Slovenije kažejo, da se skupno število starejših občanek in občanov MOV, ni kaj bistveno spreminjalo v obdobju od 2008 do 2012 in sicer:

- v letu 2008 je v vseh domovih za starejše v Sloveniji bivalo skupno 207 občanek in občanov MOV (kar je predstavljalo 5,2 % občanek in občanov MOV, starejših od 65 let), od tega 123 v Domu za varstvo odraslih Velenje.
- v letu 2009 je v vseh domovih za starejše v Sloveniji bivalo skupno 220 občanek in občanov MOV (kar je predstavljalo 5,5 % občanek in občanov MOV, starejših od 65 let), od tega 127 v Domu za varstvo odraslih Velenje.

- v letu 2010 je v vseh domovih za starejše v Sloveniji bivalo skupno 241 občank in občanov MOV (kar je predstavljalo 5,8 % občank in občanov MOV, starejših od 65 let), od tega 130 v Domu za varstvo odraslih Velenje.
- v letu 2011 je v vseh domovih za starejše v Sloveniji bivalo skupno 236 občank in občanov MOV (kar je predstavljalo 5,5 % občank in občanov MOV, starejših od 65 let), od tega 122 v Domu za varstvo odraslih Velenje.
- v letu 2012 je v vseh domovih za starejše v Sloveniji bivalo skupno 229 občank in občanov MOV (kar je predstavljalo 5,2 % občank in občanov MOV, starejših od 65 let), od tega 113 v Domu za varstvo odraslih Velenje.

Ena izmed oblik institucionalnega varstva, je tudi dnevno varstvo. To je oblika varstva in oskrbe namenjena uporabnikom starejšim od 65 let, ki še ne potrebujejo zahtevne zdravstvene ali celodnevne stacionarne oskrbe. Za to obliko je značilno, da uporabnik dnevno prihaja v Dom za varstvo odraslih Velenje.

V času vključitve v dnevno varstvo nudijo starejšim naslednje storitve:

- varstvo od 6.30 do 16.30 ure,
- zdravstveno nego in oskrbo,
- nujno medicinsko pomoč,
- zdravo prehrano (zajtrk, kosilo, malica),
- počitek,
- različne aktivnosti prilagojene potrebam in željam skupine ali posameznika (telovadba, itd...).

Storitve za zunanje uporabnike

- priprava in dostava kosil občanom na dom,
- izposoja ortopedskih pripomočkov
- možnost pranja perila

Lokalne skupnosti so po Zakonu o socialnem varstvu dolžne (do)plačevati oskrbo v institucionalnem varstvu tako v celodnevnem kot v dnevnem varstvu za tiste občanke in občane, ki s svojimi prihodki oziroma prihodki zavezank in zavezancev ne zmorejo plačevati polne cene oskrbe.

Tabela 8: Sredstva MOV (v EUR) za (do)plačilo oskrbe v domovih za starejše ter število občank in občanov MOV, ki jim je MOV (do)plačeval oskrbo v domovih za starejše v obdobju od 2007 do 2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sredstva MOV (v EUR)	84.356	101.200	113.179	132.096	154.610	171.401
Število občank in občanov MOV	37	42	40	40	43	40

Vir: Urad za družbene dejavnosti - področje socialnega in zdravstvenega varstva MOV.

Tabela 9: Sredstva MOV (v EUR) za (do)plačilo oskrbe v posebnih socialnovarstvenih zavodih ter število občank in občanov MOV, ki jim je MOV (do)plačevala oskrbo v posebnih socialnovarstvenih zavodih v obdobju od 2007 do 2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sredstva MOV (v EUR)	75.665	105.061	105.541	109.615	150.660	127.116
Število občank in občanov MOV	21	19	20	15	22	20

Vir: Urad za družbene dejavnosti - področje socialnega in zdravstvenega varstva MOV

Tabela 10: Sredstva MOV (v EUR) za (do)plačilo oskrbe v Varstveno delovnih centrih ter število občank in občanov MOV, ki jim je MOV (do)plačevala oskrbo v varstveno delovnih centrih v obdobju od 2007 do 2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Sredstva MOV (v EUR)	51.422	77.521	83.272	118.709	192.168	150.606
Število občank in občanov MOV	9	8	10	13	10	10

Vir: Urad za družbene dejavnosti - področje socialnega in zdravstvenega varstva MOV

Število oskrbovancev se v obdobju od 2007 do 2012 ni kaj bistveno spreminjalo. Višina sredstev namenjenih za plačilo ali doplačilo oskrbnine ni odvisna od števila oskrbovancev, ampak od vrste oskrbe in plačila oskrbnine (celotna ali delna višja oprostitev plačila storitev).

Dopolnilni programi občine

1.3. Projekt »Velenje, starosti prijazno mesto«

Mestna občina Velenje namenja starejšim občankam in občanom posebno pozornost. Konec leta 2009 smo pristopili k projektu »Velenje, starosti prijazno mesto«, katerega cilj je izboljšanje življenja starejših občanov naše občine. Starosti prijazna mesta so projekt Svetovne zdravstvene organizacije pri OZN, v Sloveniji pa ga vodi Inštitut Antona Trstenjaka.

Zasnovali so ga kot odgovor na starajoč se svet, na katerega bodo odgovor morali dati prebivalci sami. Starosti prijazno mesto je še mnogo več. Je kakovost bivanja, je način življenja, je sodobna urbana filozofija. Današnja mesta naj bi meščanom omogočala zdravo in aktivno življenje, kar pomeni, da prebivalcem nudijo možnosti, prek katerih lahko uresničujejo prvine svojega zdravja, se aktivno vključujejo v življenje mesta in uživajo socialno ter zdravstveno varnost. Velika umetnost politike je, kako v mestih zagotoviti pravičen socialni in ekonomski razvoj, ki vključuje tudi aktivno in zdravo staranje. Ena od možnih oblik ustvarjanja in vzdrževanja takega okolja je projekt Svetovne zdravstvene organizacije Starosti prijazna mesta.

V projektu sodelujejo ugledni, prepoznavni in aktivni občani Velenja. Prejeli so posebne knjižice, priročnike v katerih je literatura o starosti prijaznih mestih, navodila za uporabo tega priročnika, zakaj starosti prijazna mesta, značilnosti prijaznih mest - 84 priporočil za starosti prijazna mesta ter opažanja in predlogi. V knjižico člani seniorskega odbora vpisujejo svoja opažanja o Velenju in življenju v njem, na podlagi teh pa oblikujemo cilje našega skupnega projekta.

1.4. Projekt »Občina po meri invalidov«

Z namenom izboljšati pogoje za neodvisno življenje invalidov, usmerjamo dejavnost v naslednje ključne naloge:

- Izboljšanje obveščanja in osveščanja občanov o položaju, pravicah in potrebah invalidov, njihovem uveljavljanju kot neodvisnih državljanov in integraciji v vsa dogajanja v občini.
- Zagotavljanje pogojev za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, na področjih, ki so za invalide pomembna.
- Razvijanje podpornega okolja, služb, programov, ki omogočajo čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjanje njihovih sposobnosti.
- Odpravljanje ovir, ki onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov.

1.5. Projekt »Socialna vključenost starejših v Mestni občini Velenje«

S projektom želimo zagotoviti višjo kakovost življenja starejših občanov Mestne občine Velenje z naslednjimi dejavnostmi:

- Razvijanje ustreznih programov za kakovostno življenje starejših
- Povezovanje in vzdrževanje podporne mreže za starejše
- Prenosi dobrih praks in inovativnih programov v lokalno okolje

V okviru projekta deluje Center dnevnih aktivnosti za starejše občane Mestne občine Velenje

Center dnevnih aktivnosti za starejše je namenjen razvedrilu, druženju, povezovanju, socialnemu vključevanju, pa tudi dodatni pomoči pri skrbi zase.

Center je odprt dvakrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih in četrtnih od 9. do 12. ure. V tem času se odvijajo različne družabne aktivnosti, s katerimi želimo v skladu z našo vizijo za udeležence oblikovati potrebno socialno mrežo, krepiti medsebojno pomoč in solidarnost ter povečati družbeno vključenost starejših. V ta namen sodelujemo z organizacijami in društvi, ki svoje programe prav tako ponujajo starejši generaciji. Tako prostovoljka Univerze za III. življenjsko obdobje ob ponedeljkih vodi skupne sprehode v okolico (pridružili so se nam stanovalci Doma za varstvo odraslih in Društva za boj proti raku), koordinatorka programa »starejši za starejše« ob četrtnih vodi ustvarjalno delavnico izdelave cvetja iz papirja, čestitk in drugih ročnih spretnosti, dvakrat mesečno ob ponedeljkih pripravljamo delavnico krepitve spomina in koncentracije pod vodstvom predsednice Društva za boj proti raku. Dobro sodelujemo z Domom za varstvo odraslih Velenje. S Centrom ponovne uporabe odpadkov smo prav tako dogovorjeni, da bodo z nasveti pomagali pri popravilu posameznih kosov pohištva moškim obiskovalcem centra, naše obiskovalke pa bodo v okviru delavnice ročnih spretnosti pomagale pri prenovi nekaterih njihovih izdelkov. Sodelujemo tudi z Medobčinsko zvezo prijateljev mladine in posameznimi šolami ter tako spodbujamo kvalitetno sodelovanje med različnimi generacijami na zabaven in koristen način. Center je sodeloval pri izdelavi artiklov za njihov bazar, šolarji pa nam bodo polepšali posamezne kulturne praznike v prihodnjih mesecih. Na tem področju smo dobro sodelovanje že doslej vzpostavili tudi s CVIU. Z Ljudsko univerzo Velenje sodelujemo v projektu »velikani - s štrikanimi detajli oblačimo drevesa«, kjer nastajajo volnena oblačila za drevesa. V prihodnje načrtujemo še vključitev v aktivnosti »joge smeha«. Tovrstna aktivnost poskrbi za razgibavanje notranjih organov ter za psihično sprostitve in je še posebej dobrodošla v sedanjih kriznih časih. Sodelavka v centru pa bo skrbela tudi za vsestransko informiranje naših obiskovalcev glede različnih oblik izobraževanja za starejše.

V času druženja pripravljamo različne družabne igre, kot so igrice spomin, človek ne jezi se, domino, šah, kratkočasnica in podobno, izvajamo pa tudi vaje razgibavanja in vaje za krepitev ravnotežja v borbi proti padcem v starosti. Pogovarjamo se o preprečevanju padcev, o borbi proti sladkorni bolezni, pijemo zeliščne čaje, se medsebojno učimo različnih ročnih del in se veliko smejemo, ob delavnicah prepevamo slovenske narodne pesmi. Prav posebej si želimo v našo sredino privabiti posameznike, ki se zaradi različnih osebnih okoliščin ne zmorejo ali ne upajo udeleževati različnih družbenih aktivnosti, ker se ne počutijo dovolj sposobni ali samozavestni za vključevanje v dejavnosti. Naš center je pravi naslov, saj se prilagajamo vsakemu posamezniku. Pri nas ni domačih nalog in prav nikogar ne obsojamo, če česa ne zmore. Tu je pravi naslov tudi za tiste starejše osebe, ki potrebujejo celodnevno skrb sorodnikov v domačem okolju.

V okviru Centra dnevnih aktivnosti za starejše občane MOV deluje tudi Posvetovalnica za starejše in ostale pomoči potrebne. Program posvetovalnice je namenjen izboljšanju kvalitete socialnega življenja starejših ljudi v skupnosti z zagotavljanjem osebnega svetovanja v stiski. Vodenje in koordiniranje Centra dnevnih aktivnosti za starejše občane se izvaja na prostovoljskem delu v sodelovanju z Mestno občino Velenje.

Poleg omenjenih aktivnosti, se starostniki v Velenju lahko srečujejo na prireditvah, ki jih pripravljajo šole, zavodi, društva, krajevne skupnosti, mestne četrti, klubi, zveze in organizacije. Vse leto se izvajajo razne ustvarjalne delavnice, okrogle mize, izobraževanja, srečanja starejših, rehabilitacijske vadbe, predstave, pohodi, pikniki, športne dejavnosti, družabna srečanja, zdravstvena vzgoja, razstave, festivali ipd.

Za starejše pripravljamo tudi razna predavanja in konference. Konferenca »Skupnost po meri invalidov« je naletela na izredno pozitiven odziv v celotnem slovenskem prostoru. Podpiramo tudi vsakoletni dvodnevni Mednarodni medgeneracijski festival, ki je namenjen predstavitvi evropskih in domačih projektov ter dobrih praks. Vodenih diskusij in okroglih miz s področja človeških virov in medgeneracijskega povezovanja, ki so običajno na programu prvi dan, se udeležujejo priznani domači in tuji strokovnjaki ter predavatelji. Drugi dan so medgeneracijske ustvarjalne delavnice.

Sožitje med generacijami je velikokrat okrnjeno zaradi medsebojne odtujenosti, nerazumevanja potreb in težav, ki jih imajo različne generacije in se največkrat kažejo v obliki med sosedskih preprirov ter

nesoglasij in nasilju v družini. K takim razmeram prispeva tudi dejstvo, da je na vseh nivojih premalo izkoriščena možnost in priložnost za tovrstna izobraževanja in razprave. Kljub tem dejstvom pa so generacije še posebej v obdobju krize primorane sodelovati, najpogosteje pri negi starostnika ali varstvu otrok. Pričakujemo, da bo pomemben premik k sodelovanju med generacijami povzročil tudi razvoj prostovoljstva, k čemer bo nedvomno prispeval tudi sprejet zakon o prostovoljstvu. Demografskih sprememb Mestna občina Velenje ne sprejema kot breme nadaljnjega razvoja, ampak kot izziv, ki odpira številne možnosti. Strategija je razvojni dokument, ki vključuje aktivno sodelovanje starejših meščanov oziroma občanov.

1.6. Socialno varstvena storitev varovanje na daljavo – SOS gumb

Storitev SOS GUMB je del socialnovarstvene storitve kot je opredeljena v 7. členu Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev in sicer del socialnega servisa »celodnevna povezava preko osebnega telefonskega alarma«, v okviru katere se zainteresiranim uporabnikom preko posebnega telefonskega terminala, zagotovi 24 urno nadzorovanje in varovanje uporabnika preko osebnega telefonskega alarma. Nacionalni nadzorni center lahko do vas napoti nujno medicinsko pomoč, kot tudi gasilsko službo ali policijo. Če ne gre za nujno stanje, pa vas lahko poveže z zdravnikom, ki vam bo prisluhnil in podal ustrezen strokovni nasvet (samo v primeru, da se uporabnik odloči tudi za storitev Zdravnik vedno z vami).

2. CENTER ZA SOCIALNO DELO VELENJE

Naloga Centra za socialno delo je preprečevanje in reševanje socialnih stisk in težav posameznikov, družin in skupin prebivalstva.

- Prizadetim družinam in posameznikom pomagamo z razgovori, posredujemo jim vse potrebne informacije, pomagamo jim pri iskanju rešitev v situaciji, v kateri so se znašli.
- Družinam in posameznikom v stiski pomagamo tudi v obliki materialnih pomoči (izredna in enkratna denarna pomoč) za premostitev trenutne materialne stiske.

2.1. Prva socialna pomoč

Prva socialna pomoč je pomoč pri prepoznavanju in opredelitvi socialne stiske in težave. Namenjena je vsakemu, ki se znajde v socialni stiski, ki prvič pride na center za socialno delo. Obsega oceno možnih rešitev in seznanitev upravičenca o vseh možnih oblikah socialno varstvenih storitev in dajatev, ki jih lahko uveljavi ter o obveznostih, ki so povezane z njimi. Upravičenca na razgovoru seznanimo tudi z mrežo in programom izvajalcev, ki nudijo socialno varstvene storitve. Dostopna je tudi ob neuradnih dnevih.

2.2. Osebna pomoč

Osebna pomoč je namenjena posamezniku, družinam ali skupini uporabnikov v socialnih stiskah ali težavah, ki omejujejo ali zmanjšujejo zmožnosti socialnega sodelovanja. Izvaja se kot svetovanje, urejanje ali vodenje z namenom, da bi posamezniku omogočili razvijanje, dopolnjevanje, ohranjanje ter izboljšanje socialnih zmožnosti.

2.3. Pomoč družini za dom

Obsega strokovno svetovanje in pomoč pri urejanju odnosov med družinskimi člani, strokovno svetovanje in pomoč pri oskrbi za otroka ter usposabljanje družine za opravljanje njene vloge v vsakdanjem življenju.

2.4. Denarna socialna pomoč

Denarna socialna pomoč je namenjena zadovoljevanju minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje. Uveljavljajo jo lahko osebe oz. družine, katerih dohodek na osebo oz. na družino ne presega predpisane meje dohodkov (cenzus) in so hkrati izpolnjeni tudi drugi z zakonom določeni pogoji.

Denarno socialno pomoč lahko pridobite, če bivate v Republiki Sloveniji in ste:

- državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,
- tujec z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,

- oseba, ki lahko uveljavlja denarno socialno pomoč na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo.

Hkrati pa nimate dovolj sredstev za preživetje, nimate premoženja in prihrankov, ki bi vam omogočali preživetje, in aktivno rešujete svojo socialno problematiko.

Upravičenec do denarne socialne pomoči je tako:

- kdor si ne more preživetja zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanjem, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati, ali na drug način, ki ga določa zakon,
- kdor si zase in za svoje družinske člane ne more zagotoviti sredstev v višini minimalnega dohodka iz razlogov, na katere ni mogel vplivati, in je uveljavil pravico do denarnih prejemkov po drugih predpisih in pravico do oprostitev in olajšav po ZUPJS.

2.5. Izredna socialna pomoč

Izredna denarna socialna pomoč se lahko dodeli samski osebi oziroma družini, če se ugotovi, da se je samska oseba ali družina iz razlogov, na katere ni mogla ali ne more vplivati, znašla v položaju materialne ogroženosti oziroma, če izkazuje izredne stroške, ki so vezani na preživljanje, ki jih z lastnim dohodkom ali lastnim dohodkom družine ne more pokriti.

Lahko se dodeli:

- Za določeno obdobje (od 3 do 6 mesecev) - za materialno ogroženost preživetja ali izredne razmere (požar, poplava, potres ipd.).
- Enkratno – v enkratnem znesku, ko gre za trenutno materialno ogroženost samske osebe oz. družine.

Višina izredne denarne socialne pomoči mesečno ne sme presegati višine enega minimalnega dohodka samske osebe oz. družine (cenzusi).

V enem koledarskem letu pa ne sme presegati višine petih njenih minimalnih dohodkov, od katerih se lahko višina treh njenih minimalnih dohodkov dodeli le za namen, ki je različen od namena dodelitve varstvenega dodatka. To pomeni da lahko posameznik oz. družina pridobi izredno denarno socialno pomoč, kadar gre za materialno ogroženost pri preživetju 2- krat letno, kadar pa gre za izredne razmere (požar, poplava, potres) se lahko dodeli še 3- krat v letu.

Če je samska oseba upravičena do varstvenega dodatka ali če sta dva družinska člana upravičena do varstvenega dodatka se izredna denarna socialna pomoč lahko dodeli le za izredne razmere (požar, poplava, potres ipd.), pri čemer je najvišji znesek lahko enak višini cenzusa samske osebe ali družine, ne dodeli se pa za materialno ogroženost preživetja.

Družine, v kateri je le en družinski član upravičen do varstvenega dodatka, pa se lahko dodeli največ v višini dveh minimalnih dohodkov družine.

3. ZDRAVSTVENI DOM VELENJE

Zavod opravlja naslednjo dejavnost:

- osnovna zdravstvena dejavnost,
- specialistična ambulantna dejavnost,
- zobozdravstvena dejavnost,
- samostojne zdravstvene dejavnosti, ki jih ne opravljajo zdravniki,
- druge zdravstvene dejavnosti, (npr. diagnostični laboratorij, patronažna služba in nega na domu, fizioterapija z delovno terapijo in nevrofizioterapijo, reševalna služba),
- nemedicinsko dejavnost (npr. upravno poslovne funkcije, vzdrževanje, čiščenje, pranje,
- raziskovanje in eksperimentalni razvoj na področju naravoslovja.

V letu 2012 so v Zdravstvenem domu zabeležili 173.023 obiskov bolnikov. Zadnja njihova opažanja kažejo, da v Šaleški dolini prevladujejo rakava obolenja, sledijo srčno žilna obolenja, ter nalezljiva in revmatična obolenja.

V Zdravstveno vzgojnem centru Velenje izvajajo naslednje preventivne programe:

- Preventivni programi na področju osnovnega šolstva.

- Preventivni programi na področju srednjega šolstva.
- Preventivni programi na področju odrasle populacije – CINDI: življenjski slog, preizkus hoje na 2 km, dejavniki tveganja, zdrava prehrana, telesna dejavnost – gibanje, zdravo hujšanje, da, opuščam kajenje, individualno svetovanje za opuščanje kajenja, individualno svetovanje tveganim pivcem alkohola.

Defibrilator

Če se človeku ustavi srce in mu nihče ne pomaga, umre v približno 10 minutah (možnost preživetja je vsako minuto manjša za 10 %), možgani pa se nepopravljivo okvarijo že po nekaj minutah. Večina zastojev srca in posledične smrti se pripeti izven bolnišnic, ob prisotnosti očividcev. Vzroki za tako stanje se lahko večinoma pozdravijo le s sunkom električnega toka. Z AED damo možnost vsakemu očividcu, da prične s postopki oživljanja že veliko prej preden prispe reševalna ekipa (povprečno potrebujejo 10-15 minut). Hitreje kot začnemo oživljati, ostane več možnosti za preživetje. Strokovnjaki si želijo, da bi človeka prvič stresli z električnim sunkom v 3-5 minutah od tega, ko se je zgrudil, kar seveda reševalna ekipa z rešilcem ne more. Očividec, ki je ob dogodku prisoten, pa to lahko stori.

Defibrilator je potrebno namestiti tako, da je hitro dostopen čim večjemu številu ljudi ter čim dlje. Najbolje, da je dostopen 24 ur vsem, ki bi ga utegnili potrebovati. Defibrilator mora biti ustrezno označen. Evropski svet za reanimacijo (ERC) je sprejel znak - zelen kvadrat s srcem in križem, ki predstavlja AED ter je prepoznaven tudi tujcem.

Lokacije AED v Velenju

1. Bazen Velenje, Kopališka cesta 2, 3320 Velenje
2. Festival Velenje, Titov trg 4, 3320 Velenje
3. Mestna knjižnica Velenje, Šaleška 21, 3320 Velenje
4. Mobitel, MC Velenje, Kidričeva cesta 2a, 3320 Velenje
5. Rdeča dvorana Velenje, Šaleška 3, 3320 Velenje
6. Steklена direkcija Velenje, Rudarska cesta 6, 3320 Velenje
7. Zdravstveni dom Velenje, Vodnikova cesta 1, 3320 Velenje
8. Muzej Premogovništva Velenje – Stari jašek, Koroška cesta 56, 3320 Velenje
9. Lekarna Cankarjeva Velenje, Cankarjeva cesta 2b, 3320 Velenje
10. Premogovnik Velenje, Partizanska cesta 78, 3320 Velenje
11. Večnamenski dom, Vinska Gora, 3320 Velenje

4. ZAVOD ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

4.1. Pravice in postopek uveljavljanja pravic na podlagi invalidnosti

Pravice na podlagi invalidnosti so pogojene z obstojem invalidnosti in pogoji, ki jih določa zakon. Invalidnost ugotavlja invalidska komisija zavoda, ki ima v Velenju sedež na naslovu izpostave, kamor se vabi zavarovanca na osebni pregled oziroma razgovor.

I. Kako uveljaviti pravice iz invalidskega zavarovanja?

Postopek za uveljavljanje pravic iz obveznega invalidskega zavarovanja se začne na zahtevo zavarovanca, osebnega zdravnika, imenovanega zdravnika ali zdravstvene komisije, z obvezno priloženo medicinsko dokumentacijo, ki jo izpolni osebni zdravnik zavarovanca na predpisanih obrazcih za uvedbo postopka.

Za ugotavljanje invalidnosti je potrebno priložiti na zahtevo zavoda tudi delovno dokumentacijo, ki se obvezno izpolni na predpisanih obrazcih. Delovno dokumentacijo izpolnita delodajalec (ter njegov pooblaščen zdravnik) in zavarovanec.

Ko zavod prejme zahtevo s popolno medicinsko in delovno dokumentacijo se šteje, da je postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja uveden. Zavod mora najpozneje v štirih mesecih od dneva uvedbe postopka izdati odločbo.

II. Katere pravice na podlagi invalidnosti se lahko uveljavijo?

Invalidnost je posledica sprememb v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali okrepi medicinske rehabilitacije, ki zavarovancu zmanjšajo zmožnost za zagotovitev oziroma ohranitev delovnega mesta oziroma za poklicno napredovanje.

Vzroki za nastanek sprememb so lahko poškodba pri delu, poklicna bolezen, bolezen in poškodba izven dela.

Pravice na podlagi invalidnosti lahko uveljavljajo zavarovani oz. zaposleni zavarovanci, pa tudi nezaposleni z dopolnjeno pokojninsko dobo, določeno z zakonom za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

Invalidnost se razvršča v tri kategorije:

- **I. kategorija** (zavarovanec ni več zmožen opravljati organiziranega pridobitnega dela ali svojega poklica in nima več preostale delovne zmožnosti. Zavarovanec uveljavi pravico do invalidske pokojnine).
- **II. kategorija** (zmožnost zavarovanca za opravljanje svojega poklica je zmanjšana za 50% ali več – poklicna invalidnost. Zavarovanec mlajši od 50 let lahko uveljavi pravico do poklicne rehabilitacije tako, da se usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno. Zavarovanec mlajši od 55 let lahko uveljavi pravico do poklicne rehabilitacije tako, da se usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal s polnim delovnim časom. V obeh primerih pridobi zavarovanec pravico do nadomestila za čas poklicne rehabilitacije. Starejši od 65 let pa uveljavi pravico do invalidske pokojnine).
- **III. kategorija** (zavarovanec ima preostalo delovno zmožnost tako, da lahko opravlja določeno delo s krajšim delovnim časom od polnega najmanj štiri ure dnevno, ima zmanjšano delovno zmožnost za svoj poklic za manj kot 50 %, ali pa še lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar ne na delovnem mestu, na katerem dela. Zavarovanec uveljavi pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega in pravico do delnega nadomestila ali pravico do premestitve na drugo delovno mesto s polnim delovnim časom in pravico do nadomestila za invalidnost. Zavarovanec starejši od 65 let uveljavi pravico do invalidske pokojnine).

III. Kontrolni pregledi in trajanje pravic

Na kontrolnih pregledih pred invalidsko komisijo se ponovno ugotavlja invalidnost in so obvezni v primerih, ko se pravice na podlagi invalidnosti pridobijo pred 45. letom starosti. Lahko se določijo tudi po dopolnjenem 45 letu starosti. Če zavarovanec brez opravičljivega razloga ne pride na zahtevani kontrolni pregled, se mu ustavi izplačilo prejemkov iz invalidskega zavarovanja.

Pravice na podlagi invalidnosti trajajo dokler traja stanje invalidnosti, na podlagi katere je bila pravica pridobljena. Če začne uživalec invalidske pokojnine ponovno delati ali opravljati dejavnost, ki ima za posledico pridobitev lastnosti zavarovanca, izgubi pravico do invalidske pokojnine.

Odmera invalidske pokojnine in nadomestil iz invalidskega zavarovanja

Za priznanje in odmero invalidske pokojnine je potrebno dopolniti zahtevano pokojninsko dobo. Invalidska pokojnina se odmeri od pokojninske osnove, izračunane na enak način kot za odmero starostne pokojnine. Pokojninska osnova je izračunana na podlagi mesečnega povprečja osnov zavarovanca v posameznem letu zavarovanja, od katerih so bili plačani prispevki. Obračunsko obdobje za izračun pokojninske osnove znaša v letu 2013 19 let in se z začetkom vsakega naslednjega leta podaljša za eno leto, dokler ne doseže 24 let.

Od izračunane pokojninske osnove se odmeri invalidska pokojnina v določenem odstotku, odvisno od vzroka nastanka invalidnosti, dopolnjene starosti ob nastanku invalidnosti in z upoštevanjem fiktivne prištete pokojninske dobe pri zavarovancu, mlajšemu od 65 let.

Nadomestila iz invalidskega zavarovanja se odmerijo od izračunane invalidske pokojnine zavarovanca na dan nastanka invalidnosti. Nadomestila se odmerjajo v različnih odstotkih invalidske pokojnine, odvisno od vrste nadomestila in statusa zavarovanca, ali je zavarovanec zaposlena oseba ali brezposelni delovni invalid.

4.2. Pravica do dodatka za pomoč in postrežbo

I. Kaj je?

Dodatek za pomoč in postrežbo je mesečni denarni prejemek, ki ga lahko pridobijo uživalci starostne, invalidske, vdovske ali družinske pokojnine in določeni zavarovanci, s stalnim prebivališčem v RS. Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo ima tudi slepa oseba, ki je zdravstveno zavarovana po drugem zavarovancu zavoda ali upokojencu.

Postopek za uveljavljanje pravice do dodatka za pomoč in postrežbo se začne na zahtevo predlagatelja ali z izpolnjenim predlogom osebnega zdravnika.

II. Komu dodatek?

Pravica do dajatve je pogojena s statusom osebe in predhodnim mnenjem izvedenca invalidske

komisije, ki poda mnenje ali je osebi, ki uveljavlja pravico do dodatka za pomoč in postrežbo:

- potrebna pomoč in postrežba druge osebe za opravljanje vseh ali večine osnovnih življenjskih opravil
- je oseba slepa ali slabovidna oziroma potrebuje stalno nadzorstvo
- obstaja zmanjšana zmožnost premikanja osebe za najmanj 70 %

Izvedenec lahko poda mnenje ob osebnem pregledu - hišnem obisku predlagatelja na domu, oziroma na sedežu izpostave, na podlagi vabila predlagatelju.

III. V kakšni višini?

Dodatek za pomoč in postrežbo se odmeri od najnižje pokojninske osnove, v treh različnih zneskih:

- v višini 76 % osnove za najtežje prizadete kategorije upravičencev,
- v višini 53 % osnove, če je podana potreba za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, za slepe ali nepokretne osebe,
- v višini polovice prejšnjega zneska, če je podana potreba za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb, za stalni nadzor ali za slabovidne.

Znesek se izplačuje skupaj s pokojnino in usklajuje v skladu s predpisi o usklajevanju socialnih transferjev v državi.

4.3. Pravica do invalidnine za telesno okvaro

I. Kaj je telesna okvara?

Telesna okvara je podana, če nastane pri zavarovancu izguba, poškodovanost ali onesposobljenost posameznih organov ali delov telesa, ki otežuje aktivnost organizma oziroma zahteva večje napore za zadovoljevanje življenjskih potreb, ne glede na to, ali ta telesna okvara povzroča invalidnost ali ne. Telesne okvare se glede na težo razvrščajo v osem stopenj.

Do uveljavitve predpisa s področja varstva invalidov, ki bo uredil tudi področje postopka ugotavljanja in vrste telesnih okvar lahko zavarovanec, pri katerem nastane telesna okvara med zavarovanjem, pridobi pravico do invalidnine – denarnega nadomestila za to okvaro, v kolikor je telesna okvara nastala kot posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni.

Telesna okvara se ocenjuje na invalidski komisiji zavoda, na predlog zavarovanca ali osebnega zdravnika s predpisano medicinsko dokumentacijo.

5. INŠTITUT INTEGRA VELENJE

Inštitut Integra je usmerjen predvsem v rehabilitacijo in integracijo ranljive skupine invalidov in invalidnih oseb, ter tudi v programu socialne vključenosti invalidov, ki ga inštitut izvaja na podlagi predhodno na javnem razpisu pridobljenega 5-letnega financiranja MDDSZ. V program so vključeni invalidi z odločbo o nezaposljivosti. Svoje preostale delovne sposobnosti in zmožnosti uresničujejo v delovno okupacijskem in rehabilitacijsko naravnem programu, z ustreznostjo in na posameznika usmerjeno psihosocialno rehabilitacijo. Uporabniki programa so v programske vsebine vključeni 5 dni v tednu po najmanj 6 ur dnevno. Svoje delovne sposobnosti pa uresničujejo skozi kreativni del programa z izdelki etno in kulturne dediščine, ter v delovnem programu, ki se izvaja na podlagi sodelovanja z lokalnimi in regionalnimi delodajalci.

Strokovno delo v programu izvajata s strani MDDSZ potrjeni strokovnjakinji za področje rehabilitacije, obe z univerzitetno izobrazbo humanistične smeri in certifikatom terapevtske šole Realitetne terapije.

V letu 2012 je inštitut v tesnem sodelovanju z Mestno občino Velenje ustanovil prvo socialno podjetje za zaposlovanje invalidov v lokalnem okolju Zaposlitveni center GEA, ki je pričel s svojo dejavnostjo, zagotavljanje prehrane javne kuhinje. Ob koncu leta je svojo ponudbo, ponovno v sodelovanju s partnerjem MOV, razširil še na starejše, upokojene občane in invalide z nizkimi prihodki. Zaposlitveni center GEA zaposluje invalide v zaščitenem delovnem okolju, predvsem pa na podlagi odločbe invalida v zaščitni zaposlitvi, ki jo je slednji pridobil v procesu storitev zaposlitvene rehabilitacije. V delo v kuhinji je bilo ob koncu leta 2012, ob strokovnem vodenju zaposlenih strokovnjakov s področja rehabilitacije, vključenih 6 invalidov. Vizija centra je v letu 2013 usmerjena predvsem v širitev svoje ponudbe in zagotavljanje novih delovnih mest za invalide v Mestni občini Velenje.

Na področju zagotavljanja kakovosti izvajanja rehabilitacijskih in socialnih programov je bil inštitut na podlagi zagotavljanja strokovnosti in izpolnjevanja standardov, spomladi 2012 s strani MDDSZ izbran in tudi financiran za certificiranje EU sistema kakovosti EQUASS (Quality Assurance in Social

Services), ki bo prvi takšen, certificiran na področju izvajanja socialnih storitev na področju ožje in širše skupnosti.

Za potrebe delodajalcev in njihovega izobraževanja na področju zaposlovanja invalidov in izvajanja mentorstva invalidom na delovnih mestih v procesu usposabljanja in kasnejšega spremljanja v zaposlitvi, je Inštitut tesno sodeloval z več delovnimi okolji, ter izvedel več strokovnih seminarjev in izobraževanj za njihove strokovne delavce in mentorje. Kot koncesionar MDDSZ je namreč inštitut tudi pooblaščen izvajalec tovrstnih izobraževanj, strokovnjaki, ki izobraževanja izvajajo pa tudi vsi s pedagoško-andragoško izobrazbo.

6. ŠALEŠKA POKRAJINSKA ZVEZA DRUŠTEV UPOKOJENCEV VELENJE

V okviru Šaleške pokrajinske zveze društev upokojencev Velenje deluje več projektnih skupin, odborov in komisij, ki delujejo na različnih področjih:

- Komisija za stanovanjska vprašanja z nalogo reševanja stanovanjskih vprašanj, starejših prosilcev nad 65 let. Stanovanja so last ZPIZ-a Slovenije in z njimi upravlja Nepremičninski sklad Celje. V letu 2012 je komisija razrešila stanovanjsko stisko šestim proslcem.
- Komisija za tehniško kulturo je uspešno sodelovala s Svetom za preventivo in vzgojo Mestne občine Velenje in nudila pomoč pri organizaciji izobraževalnih oblik teoretičnega in praktičnega dela z ciljem večje varnosti udeležencev v prometu tema »starejši voznik«
- Komisija za športne dejavnosti – vsako leto se povečuje število udeležencev pod geslom Olimpijskega komiteja Slovenije »Gibanje je življenje – življenje je gibanje. Starejši se udeležujejo različnih športnih dejavnosti v devetih športnih panogah. Izbrani v ekipe tudi tekmujejo na društveni, pokrajinski in državni ravni.
- Komisija za kulturo v svoje vrste vabi starejše, da se vključijo v pevske zборе, med literate, likovnike in druge dejavnosti. Rezultati dela, še posebej zborov, so zelo spodbudni. Številni nastopi na revijah pevskega zborov doma in v tujini pa so močna spodbuda za nadaljnje delo in razvedrilo.

Pomembno je druženje vseh upokojencev Šaleške doline, ki je priložnost srečati se z nekdanjimi sodelavci, sklepati nova prijateljstva, videti kaj delajo že vključeni v različne oblike dejavnosti starejših v povezavi z drugimi generacijami, pridobiti informacije o možnostih vključitve in spoznanj kaj vse ponuja naše okolje za reševanje pomembnih vprašanj za dvig kvalitete življenja.

Poseben poudarek dajejo družini in srečanju zlatim in bisernim zakonskim zvezam.

Prav tako projektu Aktivno državljanstvo z nalogo spremljanja, obravnavanja zakonodaje, ki prizadeva starejše. S pobudami in predlogi seznanjajo poslanca iz našega volilnega okraja.

Projekt Starejši za starejše, skrb za zdravo starost

Projekt Starejši za starejše – za višjo kakovost življenja se v našem okolju že vrsto let uspešno izvaja. Prostovoljci obiskujejo starejše nad 69 let in o eventualnih ugotovljenih problemih obvestijo Center za socialno delo. Prostovoljci so učinkoviti v okolju, kjer jih obiskani ljudje prepoznajo. Cilji projekta Starejši za starejše so:

- najti osamljene, onemogle, osiromašene vrstnike, jim olepšati starost, olajšati stiske,
- odpreti vrata naših društev vsem osamljenim in pomoči potrebnim, jih povabiti k našim aktivnostim,
- prenesti informacije o starejših, ki potrebujejo in želijo pomoč, odgovornim v javnih zavodih, vplivati na izboljšanje storitev,
- pomagati drugim humanitarnim organizacijam najti tiste, ki so pomoči najbolj potrebni,
- povečati vpliv civilne družbe na odločitve o starejših in njihovih potrebah.

Izvajale so se naslednje pomoči: podiranje drevja, obrezovanje drevja, lopatanje in pletje vrta, košnja trave, pobiranje sadja, beljenje stanovanja, čiščenje stanovanja, izdelava ograje na balkonu, kmečka dela, prevozi k zdravniku, dostava nakupljenega iz trgovine, sporočanje problematike na Center za socialno delo Velenje, sporočanje problematike na Patronažo službo Zdravstvenega doma Velenje, itd...

V projektu, ki v našem okolju deluje od leta 2006, so vključeni: Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje z DU Škale, DU Velenje, DU Vinska gora, DU Šentilj pri Velenju, v katerih deluje 41 zavzetih prostovoljcev, ki so lani obiskali in pomagali okrog 1200 starim ljudem. Najbolj aktivni so bili prostovoljci iz DU Velenje.

7. UNIVERZA ZA III. ŽIVLJENJSKO OBDOBJE VELENJE

Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje je bilo ustanovljeno leta 1986. V letu 2012 je razpisalo že 61 izobraževalnih programov za starejše odrasle, ki trajajo od 1. oktobra do 15. maja in delujejo po sistemu učenja v krožkih. Krožek vodi mentor po dogovorjenem in predhodno sprejetem programu dela, kjer se letno izvede od 30 do 70 ur učnega programa. Evalvacija znanja je običajno izkazana s strokovno študijsko ekskurzijo in z interno ali javno prireditvijo ob zaključku šolskega leta. Univerza že vsa leta sodeluje na prireditvah širšega kulturnega okolja regije in je v letu 2012 samostojno ali kot soorganizator izvedla 59 prireditev. Delovanje društva deluje na prostovoljnem sodelovanju in delu članov na nepridobitni dejavnosti.

Tabela 11: Statistični podatki Andragoškega društva Univerza za III. življenjsko obdobje

število članov društva	število udeležencev	povprečna starost	vklučenost moških	število krožkov	število izobraževalnih ur	število prostovoljnih ur članov
792	877	64,5	15,40	63	2625	6163

Vir: Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje

Vsebina in obseg dejavnosti je določen s programom dela, kjer je opredeljen:

- Izobraževalni program
- Kulturne prireditve v okolju
- Prireditve v sklopu občinskih prireditev
- Mednarodne prireditve
- Humanitarni projekti

Izobraževalne dejavnosti, določene z urnikom izobraževalnih krožkov, so razdeljene po naslednjih področjih: tuji jeziki, računalništvo, geografija in zgodovina, skrbimo zase, likovno ustvarjanje, glasbeno ustvarjanje, hortikultura, ročna dela, rekreacija in raziskovalna dejavnost.

Posamezni krožki izvajajo ustvarjalne delavnice v vrtcih – Godba na pihala, v osnovnih šolah, Pikinem festivalu, okoliških tradicionalnih prireditvah – Slovenske ljudske vezenine, glasbeni krožki, Kaligrafija, Likovni krožek, Sadjarstvo...

Prireditve, ki so istočasno tudi evalvacija znanja študentov, so v sklopu izobraževalnih dejavnosti skozi dolgoletno dejavnost univerze že tradicionalne in so postale sestavni del praznovanj evropskih, slovenskih in občinskih dogodkov. Skupaj z drugimi in s sodelovanjem Mestne občine Velenje vsako leto organizirajo Mednarodni medgeneracijski festival, Skupnost smo ljudje, z aktualno evropsko problemsko vsebino. Vpeti so v ohranjanje kulturne dediščine z Mednarodnim festivalom vedenja in vključujejo se v projekte Mestne občine Velenje, ki pomagajo izboljšati življenje starejših.

Program prireditev je zato prikaz ustvarjalnosti in kreativnosti udeležencev izobraževalnega programa, ki se prostovoljnim delom članov univerze aktivno vključuje v kulturno dogajanje okolja.

Uspešnost univerze ustvarja nešteto ljudi, ki skupaj delujejo kot ustvarjalna ekipa. Učinkovitost je zagotovo rezultat neštetihih vloženih ur strokovnega izobraževanja, znanja, predvsem pa raznolikih tudi denarnih odrekanih. Prostovoljno delo je rdeča nit delovanja in uspeha in je dodana vrednost prispevka starejših v skupnosti.

8. TECUM s teboj, zavod za kakovostno življenje starejših ljudi

Zavod TECUM uporablja dva slogana, ki govorita o poslanstvu, ki si ga je zastavil:

- Retired but not tired (ste upokojeni, a še ne pretrujeni) in
- Ko postane življenje modro in izkušeno

Zavod TECUM si je zadal nalogo, da s pomočjo informacijske tehnologije (interneta – spleta) pripravlja spletne aplikacije, ki bodo popestrile življenje starejših ljudi, občasno pa bo, oziroma je pripravil tudi tiskovine s tematiko, ki je zanimiva in koristna starejšim.

V preteklih letih je bil TECUM soizdajatelj prve knjige o Pravicah in soodgovornosti življenja v starosti in Mini priročnika o pravicah in soodgovornosti starejših oseb.

TECUM skupaj z Mestno občino Velenje pripravlja program – Spletno aplikacijo Informacijska podpora Velenje starosti prijazno mesto, ki jo bodo lahko starejši pričeli uporabljati v jeseni 2013.

Aplikacija bo omogočala, da bodo lahko starejši podajali predloge, pripombe preko spleta in istočasno spremljali, kaj se z njihovim predlogom, pripombo dogaja.

Ker bo možno predloge, pripombe podajati preko spleta, bodo lahko starejši to storili kar od doma. Če nimajo računalnika ali niso vešči njegove uporabe, pa bodo to lahko postorili zanje na Društvu upokojencev Velenje, na Šaleški pokrajinski zvezi društev upokojencev, na Mestni občini Velenje, skratka vsepovsod kjer imajo računalnik in dostop do interneta ter njihov predlog, pripombo vnesli, vpisali v računalnik.

Viri

- Statistični urad Republike Slovenije
- Eurostat, EUROPOP2010
- Urad za družbene dejavnosti - področje socialnega in zdravstvenega varstva MOV.
- CSD Velenje
- Dom za varstvo odraslih Velenje
- Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, območna enota Velenje